

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ

Povești nemuritoare

46

Povești nemuritoare

© EDITURA ION CREANGĂ S.A.
București, România 1999

Toată dreptul aparține Editurii Ion Creangă.
Reproducerea integrală sau parțială a textului
este interzisă și va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-25-0559-0

EDITURA ION CREANGĂ S.A.
Piața Presei Libere, nr. 17A
Sector 1, București
Tel: 222 32 54
Fax: 222 11 12

ROMÂNIA - BUCUREȘTI - EDITURA ION CREANGĂ

Coperta:

CARMEN STĂNESCU

© EDITURA ION CREANGĂ S.A.

Povești nemuritoare 46, 1999

Toate drepturile aparțin Editurii Ion Creangă.
Reproducerea integrală sau parțială a textului
este interzisă și va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-25-0599-0

EDITURA ION CREANGĂ S.A.

Piața Presei Libere, nr. 1

Sector 1, București

Tel.: 222 32 54

Fax: 223 11 12

ROMÂNIA

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ – BUCUREȘTI, 1999

Traista cu minuni

PE MUNTELE TIN creșteau mii de soiuri de flori parfumate și ierburi din care se făceau tot atâtea feluri de leacuri.

Acolo, era un sat cu nouăzeci și nouă de familii care aveau nouăzeci și nouă de vaci. Și în acest sat trăia un fecioraș de vreo cincisprezece ani, pe nume Ta Tou, care, cum se crăpa de ziuă, ieșea în drum și începea să plesnească din bici. La auzul pocnetelor de bici, cele nouăzeci și nouă de vaci ieșeau singure din ogrăzi și se strâneau în jurul lui, iar băiatul le mîna la pășune. Trecînd prin văi și cățărîndu-se pe povârnișuri, Ta Tou își ducea cireada să pască iarba cea mai bună, să bea cea mai bună apă. Vacile lui erau grase de plesneau și pielea le strălucea de parcă ar fi fost de aur.

Într-o zi de vară, pe vreme de arșiță, când vacile se odihneau la umbra copacilor, băiatul le numără și văzu că în loc de nouăzeci și nouă avea o sută de vaci. Le numără încă o dată și încă o dată, dar tot o sută de vaci îi ieșeau. Nu știa ce să creadă, mai ales că, în împrejurimi, nu mai știa nici o vacă și nici nu văzuse când venise în cireadă acea vacă străină.

Timp de trei zile, în cireada băiatului au fost o sută de vaci. A patra zi, când Ta Tou era, ca de obicei, cu vacile la pășune, văzu venind spre el un bătrân cu sprâncenele și barba albe ca zăpada. În spate ducea o traistă, iar în mână avea un bici. Când ajunsese lângă băiat, îl întrebă:

– Flăcăule, mi-am pierdut vaca, n-ai văzut-o tu cumva?

Ta Tou răspunse:

– Cu trei zile în urmă, în cireada mea a apărut o vacă în plus. Du-te și vezi dacă e a ta.

Bătrânul intră în cireadă și ieși trăgând o vacă de coarne. Băiatul îi spuse:

– Dacă e a ta, ia-o!

Bătrânul mângâie vaca pe cap și pe loc pielea acesteia începu să strălucească, iar

coarnele i se poleiră cu aur. Apoi încălecă pe ea și plecă. După câțiva pași se opri, se întoarse către băiat și-i spuse:

– Băiete, nu ai nici o dorință?

Ta Tou se gândi ce se gândi, apoi răspunse:

– Ceea ce doresc eu... nu poți dumneata să îndeplinești, moșule.

Își amintise că fusese odată într-un sat mai îndepărtat unde văzuse o mulțime de copii care citeau din cărți și-i povesti acest lucru bătrânului.

Atunci bătrânul zâmbi, își dădu jos traista de pe umeri și, scuturând-o, îi grăi:

– Spune, flăcăiașule, ce vrei, că-n traista mea se găsește orice!

Uitându-se la traista aceea goală și necrezând spusele bătrânului, băiatul râse:

– Dacă ai, dă-mi o carte! Mi-o doresc de mult.

Bătrânul își vârî mâna în traistă, scoase o carte și i-o întinse.

Fericit, băiatul luă cartea cu scoarțe roșii de mătase și începu s-o răsfoiască imediat. Când își ridică privirile de pe carte, bătrânul dispăruse.

Ta Tou avea acum o carte și, deși știa numele a mii de ierburi și de flori, nu știa să

citească. Cine să-l învețe să citească? Socoti el pe degete toți oamenii din sat: erau bătrâni care știau să povestească mii de povești, fete care știau să cânte mii de cântece, dar nu era nimeni care să știe carte. Atunci Ta Tou se hotărî să învețe carte singur. Arse o rămurică și, cu tăciunele de la ea, începu să scrie pe pietre. A scris așa până s-a lăsat noaptea. Deschizând cartea, literele luminau, încât băiatului nu-i mai trebuia lampă. Cartea lumina muntele, copacii, florile. În noaptea aceea, când învăța mai cu râvnă din carte, se apropie de el o fecioară mlădie, împodobită nevoie mare. Fără să spună un cuvânt, fata se așează alături de el. Băiatul se uită la ea cu uimire, iar fata îl privea cu ochii-i mari, în tăcere. Așteptă ce așteptă și, văzând că fata nu are de gând să plece, îi zise:

– Pleacă, te rog, nu mă împiedica să învăț!

Cu blândețe, fata îi spuse:

– Dar nu te împiedic deloc. Ți-e teamă să mă uit cum scrii?

Fără să mai scoată un cuvânt, băiatul își văzu înaintea de treabă. După un timp, când se uită, văzu că fata se afla tot acolo. Aceasta îi spuse zâmbind:

– Ai așezat cartea cu scrisul în jos, nu știi să citești, e-adevărat?

Rușinându-se de fată, Ta Tou răspunse:

– Așa e, nu știu carte, dar tu știi?

– Așa, puțin știu și eu, răspunse ea râzând.

Băiatul, neîncrezător, îi dădu cartea:

– Dacă știi, citește, să aud și eu!

Fata începu să citească. Ta Tou, plin de bucurie, o rugă:

– Surioară, fii bună și învață-mă și pe mine!

Mișcată, fata se opri din citit, apoi începu să-l învețe pe Ta Tou.

Băiatul își vâra în cap cu repeziciune tot ce-i spunea fata. Îl învăță până ce începură să se reverse zorile. Când stelele începură să se stingă de pe cer, când păsările începură să ciripească în copaci, fata se ridică de îndată, îl privi pe băiat, privi cartea, oftă din adânc și, fără să spună un cuvânt, plecă.

Ta Tou se simțea ca un înfometat ce a căpătat de mâncare, ca un însetat ce a căpătat de băut. A doua zi, după ce a păscut vacile, când se lăsă înserarea și licuricii începură să strălucească, Ta Tou rămase în așteptarea fetei. Luna

se ridicase de mult pe bolta cerului și băiatul se temea că fata n-o să mai vină. După un timp de așteptare, deschise cartea și literele luminară din nou totul în jur. Și iată că fata veni. Bucuros, băiatul îi spuse:

– Azi de ce ai venit atât de târziu? Mi s-a urât așteptându-te.

Râzând, fata se așeză lângă el și-l învăță să citească până se luminează de ziuă, când, încruntând din sprâncene, se ridică și plecă. A treia zi, fata veni și mai târziu, așa că nu apucă să-l învețe decât foarte puțin, că păsările începuseră să cânte și mijea de ziuă. Se uită la băiat și, cu durere în glas, îi spuse:

– Măine seară n-am să pot veni.

Îngrijorat, băiatul o rugă:

– Te respect ca pe o învățătoare, te iubesc ca pe o soră, te rog, învață-mă până la sfârșit! Dacă te temi că-i drumul greu, vin eu la tine.

Auzindu-l, fetei i se frângea inima și ochii îi înotau în lacrimi. Oftând, îi spuse:

– Nu că nu aș vrea să te învăț, nu că ar fi drumul greu. De când eram copilă mă aflu în mâinile vrăjitoarei care stă la mieznoapte de

Muntele Ridichiei de aur. Ea m-a trimis să-ți fur cartea vrăjită, dar n-am inima s-o fac.

Auzind spusele fetei, Ta Tou o întrebă:

– De ce nu fugi de la zgripturoaică?

Cu ochii plini de lacrimi, fata îi răspunse:

– Chiar și la capătul lumii de m-aș duce, tot m-ar găsi!

Se apropia răsăritul soarelui și în grabă mare fata plecă spre miazănoapte; după câteva clipe, nu se mai văzu.

A patra noapte, fata nu mai veni. Ta Tou era nespus de mâhnit. Tot timpul se uita în partea unde plecase fata, dar nu vedea decât munții înalți și pădurea. În zilele următoare, flăcăul se apropie din ce în ce mai mult de peștera vrăjitoarei, dar tare se mai temea.

Într-o zi tocmai se uita spre miazănoapte, când văzu două lumini ciudate: una albă, alta roșie, care străluceau de-ți luau ochii. Ta Tou văzuse de multe ori cum strălucesc stelele căzătoare, dar ceea ce vedea acum strălucea mai puternic decât orice stea. Și apoi era ziua în amiaza mare. Tot uitându-se așa, văzu că luminile nu erau prea departe și hotărî să se ducă până la ele.

Merse el ce merse, până dădu de un arbore cu ramurile întortocheate, care creștea într-o crăpătură a muntelui. Pe una din crengile copacului se afla un merișor de aur și pe alta un merișor de argint, care răspândeau, unul, o lumină aurie, iar celălalt, argintie. Ta Tou se urcă pe o piatră și le smulse. Dar cele două merișoare se sfărâmară bucățele în mâinile lui. Muntele se clătină și, uitându-se în jurul său, băiatul văzu că nu mai era pe piatra pe care se urcase. În dreapta lui se afla un munte de aur și, în stânga lui, un munte de argint, care sclipeau de-ți luau ochii. Făcându-și curaj, băiatul porni înainte și, după puțin timp, ajunse la o colibă de piatră cu ușile deschise. Intră și în urma lui ușa se încuie singură. În casă nu se afla decât un pat de mărime potrivită și o lampă. Vru să iasă, dar nu mai putu. Strigă, dar nu-l auzi nimeni.

Pe înserate, ușa se deschise singură și, când băiatul se aștepta să vadă intrând cine știe ce vrăjitoare, dădu cu ochii tocmai de fata care-l învățase să scrie și să citească. Bucuros, el o întrebă:

– Aici locuiești tu?

Fata nu răspunse nimic, aprinse lampa și începu să croșeteze la lumina ei. Oricât încercă băiatul s-o facă să vorbească, ea nu scoase nici un cuvânt. Ta Tou își luă cartea să învețe, dar fata tot nu-l băgă în seamă. Atunci, înfuriat, băiatul se opri din citit, închise cartea și se întinse pe pat, prefăcându-se că doarme. La miezul nopții, fata se ridică, îl privi înlăcrimată, stinse lampa și plecă.

După ce se stinse lumina, băiatului i se păru că nu se mai află în pat, ci plutește pe valurile unei ape. Ba parcă auzea clipocitul valurilor și vuietul vântului. Atunci deschise repede cartea și la lumina ei încetă și clipocitul valurilor și vuietul vântului; se afla din nou pe patul din casa de piatră, iar ușa era deschisă. Acum îl apucase dârlul de fată și nu mai voia să fugă. În sinea lui se întreba de ce fata nu scosese nici un cuvânt când îl văzuse și de ce lăcrimase când plecase. Se gândi așa până se lumină de ziuă și ușa se închise din nou. Băiatul așteptă în colibă toată ziua; când se înnoptă, fata veni, dar nici de data aceasta nu scoase nici o vorbă, iar la plecare lăcrimă. Noaptea, băiatul își zise că dacă e ușa deschisă

și dacă nu vine fata, să se ducă să-și vadă vacile. Cum ieși din casă, dădu cu ochii de un munte înalt și întunecat care se ridicase între muntele de aur și cel de argint. Căutând în stânga și în dreapta pe unde să treacă, se hotărî să se cațere pe muntele de aur. Și cu cât urca, cu atât muntele se făcea și mai înalt. Tot urcându-se, auzi la un moment dat un muget de vacă și se opri mirat, întrebându-se cum de sunt vaci pe muntele acesta ciudat, apoi își zise c-or fi poate chiar vacile lui. Se uită dincotro venea mugetul și văzu o cireadă de vaci cu coarneau și copitele de aur, cu tot trupul de aur, iar păzitorul lor nu era altul decât bătrânul care-i dăduse cartea. Bucuros, băiatul se duse la el și-l întrebă:

– Unde mă aflu, moșule?

Văzându-l, bătrânul se sperie, dar răspunse:

– Te afli în inima muntelui. Dar cum de ai ajuns aici?

Ta Tou îi povesti cum găsise coliba de piatră, cum stătuse în ea și tot ce s-a mai întâmplat. Bătrânul îi spuse:

– Coliba de piatră e a vrăjitoarei, iar patul în care ai dormit e o punte îngustă deasupra unei

prăpăstii. Când s-a stins lumina, fata urma să te împingă în prăpastie, dar cartea te-a salvat. Dacă nu vrei să te desparți de fată, îți voi da un lucru fermecat, pe care să-l pui deasupra lămpii când se aprinde.

Și zicând aceasta, vârî mâna în traistă și scoase de acolo un abajur vechi pe care i-l dădu. Apoi, îi mai zise:

– Păzește-mi trei zile vacile de aur și eu am să mă duc să le păzesc pe ale tale.

Nu se luminase încă și băiatul se înapoie în colibă. La lumina zilei, ușa se închise din nou. Seara veni iarăși fata și aprinse lampa. Atunci, băiatul îi spuse:

– Lampa asta luminează prea puternic. Să-i punem abajurul acesta.

Se ridică și puse abajurul deasupra lămpii; fata tot nu scoase nici un cuvânt. Băiatul se întinse pe pat și se făcu iarăși că doarme. De data asta, fata plânse în toată regula uitându-se la băiat cum doarme și apoi se duse să sufle în lampă, s-o stingă. Dar, cu cât sufla mai tare, cu atât flacăra lămpii creștea. Cu fața scăldată în lacrimi, fata smulse abajurul și-l aruncă, iar acesta se prefăcu

într-o barcă. Îndată casa dispăru. Cei doi se urcară în barcă și pluteau acum pe un râu căruia nu i se vedeau malurile. De data asta, fata vorbi:

– De unde ai abajurul ăsta fermecat?

Uitând de supărare, băiatul îi răspunse cu o întrebare:

– Ce s-a întâmplat cu tine în nopțile acestea, de n-ai scos nici un cuvânt?

Fata răspunse:

– Cum aş fi putut să vorbesc cu tine când zgripțuroaica pândează să audă tot? Tu nu știi, Ta Tou, cum mă chinuia zgripțuroaica în fiecare noapte când mă întorceam de la tine, dar, orice mi-ar fi făcut, nu aveam inima să te împing în prăpastie după ce stingeam lumina.

Uitându-se înapoi, cei doi văzură o barcă apropiindu-se din ce în ce de ei. Speriată, fata spuse atunci:

– Ne urmărește zgripțuroaica!

Își smulse din cap un ac încrustat și-l aruncă în apă. Atunci barca zgripțuroaicei începu să se învâртеască pe loc, dar, după puțin timp, zgripțuroaica își reluă urmărirea. Fata își scoase din păr alt ac pe care-l zvârli iarăși în apă și barca

zgrițuroaicei începu din nou să se învârtască. De șapte ori aruncase fata câte un ac în apă, până se luminea de ziuă și barca se apropie de mal. Cei doi coborâră pe mal și, când se uitară în jur, văzură că se află chiar la marginea satului băiatului.

Ta Tou o duse pe fată acasă, dar, după puțin timp, apăru și zgrițuroaica acolo. Cum intră în casă, fără un cuvânt, zgrițuroaica suflă asupra fetei; aceasta simți dintr-o dată că îngheață; mai suflă încă o dată și fata își schimbă culoarea. Îngrijorat, băiatul își aminti cuvintele bătrânului: „Dacă n-ar fi fost cartea, de mult ți-ar fi făcut de petrecanie zgrițuroaica“. Luă așadar cartea și o apropie de corpul fetei; îndată aceasta își recăpătă culoarea.

Zgrițuroaica, văzând că fata nu mai tremura, începu să sufle asupra băiatului. Iar suflarea ei era mai rece decât gheața și băiatul simțea că-i amorțesc oasele și tremura din toate încheieturile. În sinea lui se gândea cum ar putea s-o scoată din casă și atunci o luă la fugă; zgrițuroaica se avântă după el, gata-gata să-l ajungă. Când își strânse pumnii să se ia la luptă

cu ea, apăru și bătrânul călare pe o vacă de aur în mijlocul cirezii lui. Moșneagul vârî mâna în traistă, scoase o frânghie lungă pe care o zvârli asupra zgripturoaicei. Frânghia, ca un șarpe, se răsuci în jurul mâinilor și picioarelor acesteia. Apoi, bătrânul zise:

– Nu aveam de gând să te ucid, dar, văzând cum tu vrei să-i pierzi pe alții, nu te mai pot nici eu ierta.

Apoi mai scoase din traistă un băț cu care o atinse pe zgripturoaică, și aceasta se făcu nevăzută. Pe locul unde stătuse zgripturoaica, rămase o pată de sânge. Bătrânul puse frânghia și bățul în traistă și, zâmbind, zise băiatului:

– Ți-am adus vacile. Acum ai și carte, are și cine să te învețe. Învață cât te țin puterile!

Apoi și bătrânul și vaca se făcură nevăzuți. Băiatul se întoarse în casă și o găsi tare veselă pe fată; scăpase de sub puterea zgripturoaicei. Rămase alături de băiat și trăiră fericiți până la adânci bătrâneți.

Nandi

A FOST ODATĂ un orfan, căruia de mic copil îi muriseră părinții și-l lăsaseră singur pe lume, fără nici un rost.

Într-o zi, nimeri într-un sat, unde dădu peste o grămadă de copii, care se jucau cu pietricele. Se apucă să se joace și el cu ei. Jocul i se părea atât de nou și de atrăgător, încât nu și-a dat seama că s-a jucat toată ziua. Toți copiii din sat aveau părinți. La apusul soarelui, părinții își chemară copiii acasă, numai orfanul rămase singur și lihnit de foame. Se gândea la soarta sa amară, stând pironit în locul în care se jucase toată ziua și privind apusul tulburător al soarelui. Treptat, treptat, se întunecă, apoi se făcu noapte, iar el sta acolo gândind: „Toți copiii s-au întors acasă, de bine de rău au un acoperiș, dar eu unde să mă duc?”

Se gândi ce se gândi și apoi se culcă într-un staul. Asta s-a întâmplat mai multe zile la rând.

Într-un rând, gândindu-se la soarta sa amară, el se întristă mai mult ca de obicei: „Vai!

Bietul de mine! Decât să îndur atâtea necazuri, mai bine să mor“. Și se gândi la un mijloc ca să moară cât mai repede. Alese drumul care ducea spre pășune și se întinse de-a curmezișul lui, ca vitele care vor trece pe acolo să-l calce în picioare.

Din întâmplare, în aceeași zi, prinții și prințesele din partea locului trecură tocmai pe acel drum. Printre ei se afla însă și prințesa cea mai mică, Nandi, care, văzându-l pe orfan întins de-a curmezișul drumului, îl îndrăgi foarte mult și de aceea merse cu atenție pe drum, ocolind trupul băiatului. Prinții și prințesele începură să râdă, întrebând-o batjocoritor:

– Vrei să-l iei de soț, de-i arăți atâta respect?

Seara, cum au ajuns acasă, prinții și prințesele spuseră și părinților cele întâmplate. Aceștia râseră și ei de Nandi, pentru mila arătată față de băiatul culcat în drum.

Nandi, supărată de vorbele celor din jurul ei, hotărî în sine să se mărite cu acel orfan, stingher pe lume, care nu era deloc de lepădat. Ea le ceru părinților câteva lucruri, ca să-și întemeieze o familie, dar aceștia îi dădură în bătaie de joc un cuțit nefolositor, cu mâner scurt, și un cățel cu ochii bulbucați.

Nandi nu se dădu bătută în fața nedreptății ce i se făcea și a lucrurilor fără importanță pe care le-a primit drept zestre, ci, dimpotrivă, plină de încredere și de curaj, își părăsi familia nemiloasă, ca să se mărite cu acel orfan. Nandi ducea o viață plină de lipsuri alături de orfanul ei drag, cu care se înțelegea de minune. După o vreme, Nandi îi spuse soțului ei într-o zi:

– Toți oamenii își caută norocul în pădure. Ce-ar fi dacă te-ai duce și tu să încerci? Ia cu tine câinele. Când îl auzi lătrând, să-l strigi. Dacă îți va răspunde, să nu iei nimic din ce găsești. Dacă nu-ți va răspunde și va lătra mai departe, să iei orice lucru ar fi și să-l aduci acasă.

Orfanul ascultă sfatul soției sale și plecă spre pădure, luând cu el și câinele cel cu ochii bulbucați.

În pădure, cum auzi câinele lătrând, orfanul îl strigă și câinele îi răspunse. Ca să știe de ce latră câinele, mânat de curiozitate, merse înainte, tot înainte până dădu peste o comoară de pietre scumpe. Amintindu-și sfatul soției sale, se hotărî să nu ia nimic din această comoară.

Însoțit de câine, merse mai departe și pătrunse mai mult în pădure și lucrurile se petrecură

ca mai înainte. Cum lătră câinele, îl chemă și câinele îi răspunse. Așa s-au petrecut lucrurile de două, trei ori, iar el dădea peste grămezi de aur și argint. Ascultând de sfatul soției sale, nu luă nimic și merse tot înainte. Nu merse prea departe și câinele lătră iar. De data asta lucrurile nu se mai petrecură ca înainte. Câinele stătea nemișcat și lătra întruna. Orfanul se duse în fugă să vadă ce este. Vai! Era un șarpe mare încolăcit pe trunchiul unui copac. Avea în gură o piatră prețioasă ce strălucea de-ți lua ochii. Orfanul n-avea nici sabie, nici un topor, ci numai acel cuțit nefolositor pe care Nandi îl primise de la părinții ei. Cum să facă? Neavând încotro, lovi șarpele cu acel cuțit. Cum dădu cu cuțitul, piatra prețioasă căzu din gură șarpelui în fața sa. El ridică piatra prețioasă și, fără să se uite în dreapta și în stânga, se duse glonț acasă.

Foarte bucuros, îi dădu piatra prețioasă lui Nandi, care o ascunse cu mare grijă într-un borcan.

Într-o zi, părinții lui Nandi dădură o petrecere și mulți oameni săraci se îngrămădeau pe la porți. Nandi se duse în grabă la frații și surorile ei și-i întrebă:

– Oare poate veni și soțul meu la serbare?

Frații și surorile ei îi răspunseră cu dispreț:

– Oameni ca voi, fără nici un rost, săraci lipiți pământului, ce să caute la petrecere? Nu vă e rușine? Cei care au bani pot veni. Voi cu ce? Vezi-ți mai bine de drumul tău.

Nandi, auzind toate acestea, le răspunse cu bunătațe:

– Am acasă un borcan cu varză acră. Îi dați voie soțului meu să vină la serbare?

Frații și surorile, din cale-afară de furioși, îi întoarseră spatele și Nandi plecă fără să mai scoată un cuvânt. Cum ajunsese acasă, Nandi se sfătui cu soțul său:

– Cu toate că suntem săraci și cu hainele pe noi numai zdrențe, nu ne ducem la străini, în vizită, ci în familia părinților mei. Nu contează cum arătăm.

Soțul prinse curaj și, ascultând-o pe nevastă-sa, luă borcanul pe umeri și se îndreptă spre socri, să ia parte la serbare.

În drum spre palat el văzu oamenii deosebit de frumoși gătiți și drumul ticsit cu un șir nesfârșit de căruțe. Văzând cum stau lucrurile, se înfricoșă

tare și, pe măsură ce se apropia mai mult de palat, curajul îl părăsea de tot. Se opri în fața templului Dai, neștiind încotro s-o apuce. Împăratul, socotind că toți oaspeții au sosit, dădu ordin să înceapă serbarea. Însă papagalul cel bătrân al curții începu să strige:

– Oaspetele de seamă n-a venit, este pe drum. Așteptați!

Împăratul, neștiind cine n-a sosit încă, îi întrebă pe cei care sosiseră dacă n-au văzut să mai vină cineva după ei. Oaspeții răspunseră cu toții într-un glas:

– Nu mai trebuie să vină nimeni, n-am văzut pe nimeni.

Unul dintre oaspeți se ridică și zise:

– Pe drum e un om care duce un borcan cu varză acră.

Papagalul, cum auzi, strigă:

– Da, el este.

Nedumerit, împăratul, neștiind cine poate fi acest oaspete de seamă, se duse singur să vadă.

Orfanul își dădu seama, după înfățișare, că în fața sa stă împăratul și, tremurând de emoție, spuse:

– Tată-socru, măria-ta, n-am putut să vă aduc altceva. V-am adus puțină varză acră.

Împăratul era foarte înțelept. Nu uitase vorbele papagalului și se gândea: „Acest om sărman poate să fie într-adevăr oaspetele de seamă”. Și plin de speranță se adresă ginerelui:

– Nu-i rău că ai adus acest borcan cu varză. Am să gust.

Și desfăcu borcanul. Deodată, tot orașul se luminează în roșu, așa de tare sclipea piatra prețioasă din borcan. Oamenii veniră în fugă cu mâncăruri și băuturi. Împăratul porunci să se aștearnă un covor de aur, să se bată toba și să se închine cu toții la intrarea ginerelui său în palat.

Apoi el chemă toți demnitarii să-și dea cu părerea cam cât valorează piatra cea prețioasă.

Fiecare demnitar credea altfel și nu se ajunsese la nici un rezultat. La urmă intră un bătrân sfetnic; acesta, văzând piatra prețioasă, îl sfătui pe împărat așa:

– Măria-ta, după părerea mea, această piatră e o comoară neprețuită, a cărei valoare nu poate fi apreciată de mintea noastră. Oricum, ea aparține ginerelui tău. Poți s-o capeți, căci ai

putere și bogăție. Dă-i ginerelui o sumă mare de galbeni și el ți-o va da cu siguranță.

Împăratul găsi bun sfatul bătrânului său demnitar și se hotărî să dea o sumă de galbeni și o parte din avere ginerelui său și fiicei sale, Nandi.

Nandi și soțul său nu mai erau deci săraci lipiți pământului ca înainte. Împăratul trimise oștenii și muzicile sale, să-l petreacă atunci când pleacă acasă.

Nandi, auzind toba, fugi în grabă la sora ei și-i zise:

– A venit soțul meu, auzi, bate toba.

Sora ei răspunse cu profund dispreț:

– Orfanul e sărac lipit pământului, cum poate sosi acasă cu atâta ceremonie? Dacă amândoi într-adevăr sunteți atât de norocoși, atunci am să vin la voi, să mătur cotețul porcilor.

Nici nu termină bine de zis aceste vorbe, și-n fața lor apărură orfanul. Sorei lui Nandi îi era rușine să se țină de cuvânt, dar n-avea ce face. Numai că buna, blânda și dreapta Nandi o iertă.

Ea și soțul ei au împărțit la săraci și orfani toată averea. Credința lui Nandi a rămas și azi în popor: „Când ești sărac, să nu te plângi; când ești bogat, să nu te lauzi“.

Ghitara

VECHILE POVEȘTI spun că ghitara a fost născocită de un ciobănaș, pe nume Șuhă, care trăia în stepa Ciahar.

Șuhă a fost crescut de bunica sa și amândoi trăiau de pe urma celor douăzeci de oi pe care le aveau. Șuhă ducea zilnic oile la păscut, iar seara și dimineața, când îi îngăduiau treburile sale, își ajuta bunica la gospodărie.

La șaptesprezece ani, Șuhă arăta ca un om în vârstă. Avea un talent deosebit, știa să cânte din frunză, și păstorii din vecinătate erau foarte bucuroși să-l asculte.

Într-o zi, deși soarele apusese și se întunecase bine, Șuhă nu se întorsese încă acasă. Nu numai bunica lui era neliniștită, ci și păstorii din vecinătate.

Tocmai când oamenii se frământau mai tare, Șuhă intră în iurtă cu ceva alb în brațe. Într-o clipă, oamenii îl înconjurară să afle ce e; era un mânz abia născut. Șuhă, văzând cât de uimiți sunt oamenii, le spuse râzând:

– Când mă întorceam, pe drum am dat peste această sărmană ființă culcată la pământ și zbătându-se întruna. Nu era nimeni în jur, nici iapa, și mă temeam tare că va fi mâncat de lupi când se va întuneca, așa că l-am luat în brațe și am venit cu el.

La puțin timp după aceea, într-o noapte, Șuhă se trezi din somn la nechezatul speriat al mînzului alb și se duse îndată să vadă ce este. Când tocmai ieșea pe ușă, auzi răgete speriate în staul. Uitându-se mai atent, zări un lup mare, cenușiu, care voia să se repeadă în turma de oi, însă în calea lui se aținea mînzul alb.

Șuhă se luptă cu lupul cenușiu până-l goni. Mînzul alb era ud learcă. Șuhă își dădu seama că lupul cenușiu venise de mult și că datorită mînzului alb turma sa fusese salvată. Ca unui prieten apropiat, mîngâindu-l, îi spuse:

– Mînzule alb, îți mulțumesc! Datorită ție oile au rămas în viață.

De atunci, Șuhă și mînzul alb deveniră prieteni buni și nedespărțiți.

Timpul trecea repede. Într-o primăvară, în stepă se răspândi vestea că șeful tribului pre-

gătește în templul Cama o întrecere de călărie, fiindcă fata lui vrea să-și aleagă de soț pe cel mai bun călăreț.

Șuhă auzi și el această veste, dar nu o luă în seamă. Prietenii săi însă îl îndemneau să ia parte cu mânzul alb la întrecere. În cele din urmă, Șuhă se învoi și plecă acolo cu mânzul alb.

Când se dădu plecarea, o mulțime de călăreți voinici plesniră din bici și o luară la galop în goană mare, dar când ajunseră la locul de sosire, mânzul alb al lui Șuhă era de mult acolo. Atunci, căpetenia dădu ordin:

– Călărețul cu mânzul alb să urce pe podium!

Când Șuhă se urcă pe podium, căpetenia văzu că învingătorul era un cioban sărac și de aceea se prefăcu a fi uitat promisiunea și i se adresă cu viclenie:

– Îți dau trei galbeni, lasă calul și du-te!

Șuhă, auzind vorbele căpeteniei, se făcu foc și pară, gândindu-se în sinea lui: „Cum pot oare să-mi vând calul?“ Și, fără să se gândească la urmări, spuse răspicat:

– Am venit la întrecere, n-am venit să-mi vând calul.

– Tu, un sărăntoc, îndrăznești să te opui căpeteniei?

Slujitorii nici nu așteptară să termine vorba și începură să-l bată. Îl bătură până își pierdu simțirea și-l aruncară sub tribună. Căpetenia luă mânzul alb și se întoarse mândru acasă. Șuhă fu salvat de vecini și prieteni și dus acasă.

Bunica sa îl veghe cu credință și, după numai câteva zile de odihnă, începu să se îndrăvenească.

Într-o seară, tocmai când Șuhă era gata să adoarmă, auzi un zgomot la ușă și întrebă cine e; nu-i răspunse nimeni, dar zgomotul de la ușă nu înceta. Bunica împinse ușa și, când văzu că e chiar mânzul alb, dădu un țipăt de bucurie. Țipătul îl uimi pe Șuhă, care ieși în grabă.

– E adevărat, s-a întors mânzul alb.

Însă văzură în corpul mânzului înfipite vreo șapte-opt săgeți ascuțite; era plin de sânge și ud learcă de transpirație. Șuhă, scrâșnind din dinți și stăpânindu-și furia, îi scoase săgețile și sângele tășni imediat din răni. Mânzul alb fusese rănit de moarte și a doua zi își dădu sufletul. Ce se întâmplase? Căpetenia își invitasese rudele și

prietenii la o masă bogată, să-și laude calul năzdrăvan. Abia încălecase și nici nu se așezase bine în șa, când mânzul alb, dintr-o săritură, îl aruncase cu capul în jos. Apoi se zbătuse din răspuțeri, scăpase din hățuri și o luase la goană printre oameni.

Căpetenia se ridicase de jos, țipând:

– Prindeți-l! Dacă nu puteți să-l prindeți, omorâți-l cu săgeți!

Săgețile arcașilor, iuți ca vântul și dese ca picăturile de ploaie, zburau spre mânzul alb. Gonind fără preget, mânzul alb dorea să moară sub ochii stăpânului său drag.

Moartea mânzului alb îl întristă mult pe Șuhă și nu putu să doarmă multă vreme. Într-o noapte, Șuhă visă că mânzul alb era viu, el îl mângâia, iar mânzul se apropia mereu și-i șoptea:

– Stăpâne, n-ai putea găsi un mijloc ca să nu ne despărțim, iar tu să nu te plictisești? N-ar fi bine să faci din oasele și venele mele un instrument de cântat?

Când se trezi, Șuhă se gândi să înfiripe un instrument muzical din oasele, venele și coada mânzului alb. Îl numi ghitară.

De câte ori cânta, se gândea cu ură la căpetenia tribului, care-i răpise una din puținele bucurii, și dorul lui căpăta viață prin sunetele năvalnice.

De atunci, instrumentul a devenit distracția păstorilor, care, cum îl aud, uită de oboasă și nu se mai pot despărți de el.

Două răspunsuri la o întrebare

ȘIN ÎÎUAN-CIUN e numele unui om, dar în același timp acest nume ne spune în chinezește că familia lui a suferit mizerii de zece generații.

Într-o zi, Șin Îîuan-ciun s-a decis să meargă la Dumnezeu și să-l întrebe de ce nu a putut scăpa de sărăcie până acum. Merse el ce merse, străbătu drumuri peste drumuri, dar de Dumnezeu nu dădea. Unde să fie acest Dumnezeu? se tot întreba el. Tot se frământa și tot nu găsea răspunsul, până ce odată află în munți doi bătrâni

cu barba albă și lungă, care își împleteau încălțăminte din paie. Cei doi bătrâni, ascultând păsul drumețului, îi spuseră că Dumnezeu nu stă pe pământ, ci în cer; îi mai spuseră că el se va putea urca în cer cu ajutorul lor, dar cu o condiție: dacă se duce la Dumnezeu, să-l întrebe în numele lor de ce pomul pe care l-au sădit în bolovani de zece ani nu vrea să crească deloc? Șin Iîuan-ciun primi cu bucurie spusesele bătrânilor, pentru că nimic nu era mai ușor decât așa ceva. Atunci bătrânii îi spuseră:

– Pune în picioare aceste încălțări de paie și cu ele te vei sui în cer...

Șin Iîuan-ciun, încălțând ciuboșelele de paie, care pasămite aveau puteri năstrușnice, simți cum se înalță spre cer așa de repede și de plăcut, că nu-și dădea seama în cât timp ajunsese în fața lui Dumnezeu, căruia îi spuse că dorește să-i lămurească două întrebări: una a lui și alta a celor doi bătrâni.

– Gândește-te bine, i se răspunse. Alege întrebarea care este cea mai de preț, pe mine nu poți să mă întrebi decât o singură dată, una din întrebări va rămâne fără răspuns...

Lui Șin Iîuan-ciun îi era, de bună seamă, tare greu să se hotărască. Parcă ședea între două focuri. Adică ce? Lucrul care îl privea pe el nu era important? Ba chiar foarte... că sărăcia îl apăsă de zece generații. Și cât de mult dorea să afle care este cauza sărăciei... Dar, pe de altă parte, se gândi că și întrebarea bătrânilor era importantă, mai ales că fără ajutorul lor nu ar fi putut ajunge aici, în cer. Îi spuse atunci lui Dumnezeu, fără să mai șovăie, că un om cinstit crede întotdeauna că lucrurile altora sunt mai importante decât ale lui însuși, și-l întrebă ce-l rugase cei doi bătrâni. Dumnezeu, ascultându-i întrebarea bătrânilor, zâmbi și îi spuse:

– Cum poate să crească un pom dacă nu are rădăcinile înfipite în pământ? Pământul are hrană în el...

Și, cât ai clipi din ochi, Dumnezeu se prefăcu într-o lumină de aur și pieri.

Șin Iîuan-ciun rămase pe gânduri. Repeta mereu vorbele auzite, căuta să le desprindă înțelesul: „Pământul are hrană...” Pomul nu crește pentru că nu are rădăcinile în pământ, el nu are hrană, deci... Dar eu am pământ ca să am hrană?

se întrebă el. Îndată se limpezi la minte. Cu o singură întrebare primise, de fapt, răspuns pentru amândouă întrebările. Aflase deci cum că pricina sărăciei lui este lipsa de pământ.

Se întoarse și spuse celor doi bătrâni ceea ce auzise în cer. Pe urmă, ca să scape de sărăcie, Șin Iîuan-ciun porni să caute pământ, plecă departe, departe de tot. Îl găsi în cele din urmă, se stabili acolo și cu timpul, datorită hărniciei cu care lucra pământul, scăpă de sărăcie pentru totdeauna.

Tânărul împărat și fata înțeleaptă

A FOST ODATĂ un împărat bun la inimă, iubit de oameni și respectat.

Împăratul era bătrân de acum și cumplit de bolnav. Și mai era împăratul mâhnit toată ziua și toată noaptea, că în viața lui lungă nu avusese nici un fiu, care să-i moștenească tronul. Pe cine

oare să aleagă în locul său? se tot chinuia cu gândul, neștiind ce să facă.

Într-una din zile, bătrânul împărat adună la curte tot poporul și începu cu glasul tremurat:

– Am trăit atât și atâtea mi-au fost date să văd, să aud și să petrec pe lumea asta... Acum simt însă că nu mai am multe zile. Spuneți-mi, rogu-vă, supușii mei, dacă am față de voi ceva datorii ca să vi le achit înainte de a închide ochii pentru totdeauna? Apoi mai trebuie să ne sfătuim cum să alegeți pe cel mai bun și mai înțelept dintre voi, care să vă cârmuiască după plecarea mea pe celălalt tărâm...

Lumea, care ascultase în tăcere, izbucni într-un singur glas:

– Măria-ta, atâția ani lungi ne-ai condus cu pricepere și pe nimeni nu ai jignit cu nimic... De aceea credem că este mai bine ca domnia-ta să alegi pe viitorul împărat...

După câteva clipe de cumpănă, în care se gândi și iar se gândi, împăratul le grăi oamenilor:

– Eu am un vultur alb... alb. E de aceeași vârstă cu mine. O să vedeți că, timp de trei zile după ce eu mă voi stinge, vulturul acesta nu va

mai deschide ochii, nu va desface aripile, nu va ridica picioarele și nu va mânca nimic. În a patra zi însă, să-l lăsați să-și ia zborul. Va zbura el cât va zbura, apoi va pica pe umărul unuia dintre voi. Acela va fi noul împărat, pe umărul căruia se va așeza vulturul alb...

Și împăratul bătrân muri curând. Vorbele lui se adevăriră. Vulturul alb nu deschise ochii, nu desfăcu aripile, nu ridică picioarele și nu mănca nimic trei zile la rând... În a patra zi, lumea se adună pe un câmp, aduse hrană aleasă vulturului alb și îl hrăni. După care vulturul deschise larg ochii, desfăcu larg aripile, înălță cutezător picioarele și se ridică într-un zbor ca săgeata mai întâi, apoi de sus, din țăriile albastre, parcă privea și se gândea cu mare chibzuință la noul împărat. Jos, toți așteptau cu inimile tremurânde căderea din înalturi a vulturului alb. După planările lui line, pesemne că se hotărî să aleagă. Odată își smuci trupul și pică tot ca săgeata, mai repede decât fulgerul în jos, până atinse umărul unui tânăr cioban, ce păștea oile în preajmă. Toți cei de față, nerăbdători să întâmpine pe noul împărat, cum

văzură vulturul alb odihnindu-se pe umărul ciobanului, murmurară:

– Vai de noi... Ce vedem? Adevărat este? Un cioban să ne cârmuiască? Hotărât, nu... Să alegem pe altul...

În clipa aceea de cumpănă, dintre cei mulți se ivi un bătrân cu barba albă, ca și penele vulturului alb; el înaintă în fața tuturor și le zise:

– V-ați uitat cuvântul către împăratul cel bătrân, oameni buni! Unde vă este cinstea? Trebuie să ne împlinim făgăduiala, să facem cum a zis cel plecat dintre noi... Adică împăratul nostru să fie acest flăcău ales de vulturul alb...

Vorbele omului cu barba ca zăpada fură ascultate de toți pentru că erau înțelepte și drepte. Astfel tânărul cioban deveni împăratul ținutului. Când primi această cinste înaltă, noul împărat întâi și întâi prinse a împărți oamenilor care îl aleseseră bogățiile sale, pământurile, livezile, vitele și pădurile. Aceștia începură să scape de griji și tare se bucurară de fapta cea bună a împăratului ales. Viața începu astfel mai plină și mai frumoasă pentru toți locuitorii aceluia ținut.

La numai câțiva ani însă, oamenii se gândiră că e vremea ca preaiubitul lor împărat să aibă soție. De aceea îi ziseră:

– Iubite împărat, noi din inimă dorim să ai o soție. La așadar fata cea mai frumoasă de soție și aduceți-ne pe lume un copil, care să vă fie moștenitor peste ani și ani...

La început, împăratul cam șovăia, nu le răspunse hotărât. Oamenii însă nu-l mai slăbeau cu sfatul, țineau morțiș să-l căsătorească pe împărat. În cele din urmă, el spuse:

– Voi spune trei ghicitori. Acea care le va dezlega îmi va fi soție...

A doua zi veniră la împărat fete și fete, care de care mai frumoasă și fiecare dornică să afle ghicitorile, apoi să le dezlege. Împăratul le spuse cele trei ghicitori. Iată-le: Cât e de mare timpul dintre răsăritul și apusul soarelui? Cât e de lung drumul dintre cer și pământ? Cât este de mare distanța dintre adevăr și neadevăr? Pentru aceste trei ghicitori, împăratul le dădu timp de gândire numai trei zile.

Trecură două zile; fetele, cu toate chinurile lor și cu toate străduințele, nu putură să tălmăcească

ghicitorile. A treia zi, care era ultima, unele fete porniră la drum să întrebe pe unul și pe altul, doar doar or afla răspunsul la ghicitorile atât de grele. Se întâlneau cu o fată îmbrăcată sărăcăcios, care aduna vreascuri uscate.

– Hei, surioarelor, le zise fata, de ce tot umblați de colo-colo, ce gânduri vă frământă, spuneți-mi și mie...?

– Știm noi ce gânduri avem pentru împărat... Dar nu te privește pe tine, mai bine vezi-ți de treabă...

Fata săracă lăsa vreascurile jos și, când auzi numele împăratului, se rugă de celelalte fete:

– Luați-mă și pe mine cu voi, fetelor... Și eu vreau să-l văd pe tânărul împărat... Luați-mă și pe mine cu voi, fetelor, se ruga ea cu gingășie și dulceață în glas...

– Fie, s-o luăm, zise una dintre ele, în vreme ce celelalte stăteau la îndoială. Ea nu este o ființă ca și noi? Doar nu o ducem în cârcă! S-o luăm...

În zorii zilei următoare fetele se adunară la palat. Printre ele se afla și fata săracă.

– A dezlegat careva ghicitorile mele? Întrebă împăratul, curios să-și vadă viitoarea soție.

Nimeni nu scoase o vorbă. Ochii frumoși și atât de bucuroși cu trei zile în urmă se plecară. Tăcerea stăpâni mult. Când împăratul, uimit, repetă întrebarea, fata săracă ieși la vedere și răspunse:

– Cred că eu am găsit răspunsul potrivit pentru fiecare ghicitoare.

– Dacă e așa, atunci să te auzim, o îmbie tânărul împărat cu blândețe...

– Răstimpul dintre răsăritul soarelui și apusul său este un drum de o zi, pentru că soarele, după cum știe bine măria-ta și toți cei de față, răsare dimineata și asfințește seara...

– Așa este. Hai, răspunde la a doua ghicitoare, zâmbi împăratul.

– Distanța dintre cer și pământ este lungă cât aceea dintre sprânceană și pleoapă. După cum vedeți, când ridic pleoapa pot vedea cerul, când o cobor văd pământul...

– Ultima ghicitoare, zâmbi și mai cald împăratul.

– Între adevăr și neadevăr este o depărtare de patru degete. De ce așa? Fiindcă ceea ce auzi cu urechea este neadevărat, dar ceea ce vezi cu

ochii este adevărat. Or, măsurați și domniile-voastre: între urechi și ochi este o distanță tocmai de patru degete...

— Așa este, precum a spus, râse acum împăratul plin de mulțumire...

După ce fata săracă isprăvi răspunsurile, lumea din juru-i se minună de înțelepciunea și de istețimea ei. Iar împăratul, precum promisese, o luă de soție. Pentru că nu era numai înțeleaptă, ci și frumoasă și îi căzuse dragă tânărului împărat. Mulțimea veni la curte să le facă urări de bine, de sănătate și de fericire. Se încinse o nuntă mare, nespus de mare, destul să-i spunem nuntă împărătească.

Și de atunci înainte oamenii aceluși ținut îndepărtat fură cârmuiți de bunătatea, cumințenia și înțelepciunea împăratului și a împărătesei, trăind în tihnă și lipsiți de griji.

Domnul Dung-co și lupul

PE CÂND MERGEA cu ochii în pământ, cufundat în nu se știe ce gânduri, domnul Dung-co se trezi în față cu un lup. Încremeni de frică și mai multe nu. Fiara se propti chiar în calea sa. Dar lupul, în loc să-și arate colții, începu să se jelească domnului Dung-co de ți se rupea inima ascultându-l. Spuse că să aibă toată încrederea în el, că el nu seamănă cu ceilalți lupi, că are suflet și că nici un gând rău nu-l stăpânește. Domnului Dung-co îi mai veni inima la loc. Apoi lupul începu să plângă și printre suspine îl rugă pe domnul Dung-co să-l ascundă undeva, pentru că îl urmărea generalul Giao, care dorea să-i răpună zilele. Înmuiat de atâta durere, domnul Dung-co se hotărî să-i facă un bine bietului lup atât de cumsecade.

Domnul Dung-co era un om bun ca pâinea caldă, nu se atingea măcar de o insectă, de aceea și mergea cu ochii în jos, nu care cumva să calce și să zdrobească o furnică pe drum. Toate ființele mari și mici au suflet, trebuie apărute, fie că ne

fac rău, fie că nu ne fac, aceasta era filozofia lui Dung-co. Cine omoară o vietate cât de mică va fi pedepsit dincolo de moarte, se mai gândea domnul Dung-co. De aceea nu stătu mult pe gânduri și-i îngădui lupului să intre într-un sac, pe care-l avea cu dânsul.

La puțin timp sosi și generalul Giao. Venea alergând să-i sară inima din piept. Îl întreabă pe domnul Dung-co dacă nu cumva a văzut un lup trecând pe acolo. Inimos cum v-am spus, domnul Dung-co răspunse că n-a văzut țipenie. După care generalul se depărtă tot pe fugă, learcă de sudoare. Când socoti că a trecut primejdia, domnul Dung-co desfăcu sacul cu blândețe și îl invită pe lup afară. Lupul, de cum ieși, îi spuse că-i e tare foame. Domnul Dung-co nu avea nimic de mâncare și regretă acest lucru. Îi spuse lupului să-și caute hrană în altă parte. Dar prost era lupul să alerge după altă hrană când domnul Dung-co se afla sub botul lui?

Și îndată blajinul lup de mai înainte rânji colții, își aprinse ochii ca de jar, își zburli părul ca ariciul și vru să se repeadă la domnul Dung-co. Acesta scoase un țipăt de cutremură zarea. Lupul

se învârtea în jurul prăzii, cu coada îmbârligată, căska gura și-și arăta dinții ascuțiți și firoși, așteptând să-l poată prinde pe domnul Dung-co de unde îi venea mai bine, ca să-l sfâșie. Domnul Dung-co avu încă putere să se dea înapoi, să urle și să caute să se salveze urcându-se rapid într-un copac.

Atunci răsări ca din pământ un bătrân, un tăietor de lemne, care se afla pe aproape, în pădurice. Avea barba cenușie, lungă, arăta a om chibzuit și cu multă minte. El întrebă care e pricina supărării, de ce se certau cei doi, adică Dung-co și lupul? I se povesti, pe scurt, întâmplarea. Și moșul se scărpină în cap, făcu cu ochiul pe furiș domnului Dung-co și apoi își arată neîncrederea în ceea ce spusese domnul Dung-co, ceea ce bucură pe lup. Dar mai adăugă „judecătorul“ că, pentru a se lămuri pe deplin cum s-au petrecut lucrurile, îi roagă pe cei doi să repete scena de mai înainte.

Lupul, care la minte e tot lup, nu pricepu viclenia moșneagului și, crezând că lui i se va da dreptate, intră din nou bucuros în sacul domnului Dung-co. Atunci moșul îi făcu semn cu mâna lui

Dung-co, care însemna: leagă bine sacul la gură. După ce făcu astfel, moșul puse mâna pe un par și lovi și lovi pe lup atât de mult și atât de tare, cu atâta sete, încât fiara își dete suflarea. Domnul Dung-co scăpă astfel cu viață.

O fi învățat oare ceva din întâmplarea aceasta?

Fricosul

ERA ODATA un om cam slab de minte și tare fricos. Din zori până-n seară tremura ca varga și se speria de tot ce vedea în jurul său, de tot ce-i ieșea în cale.

Într-o seară trebuia să se întoarcă acasă, venind din satul vecin. De fapt, lui îi era teamă să meargă pe drum după apusul soarelui. Dar, cum era o seară senină, cu lună plină ce lumina ca ziua, și cum tot n-avea de ales, își luă inima-n dinți și porni.

Pe măsură ce se apropia de marginea satului, unde casele se răreau și trecătorii se împușinau, groaza i se strecura tot mai mult în suflet. Când se văzu singur pe drum, fără picior de om împrejur, inima i se făcu cât un purice.

Lumina lunii îi cădea din spate, luminându-i calea ca-n palmă. Se vedeau ca ziua copacii, fântânile de pe marginea drumului. Dar fricosul se temea și mai tare. Inima i se strângea și bătea să-i spargă pieptul, ochii i se holbau să-i iasă din orbite. Cu fiecare pas, picioarele i se făceau tot mai grele, de parcă avea încălțări de plumb.

Hotărî să nu se mai uite înainte, pe drum, ci să meargă cu privirea în jos, la picioare. Dar își văzu propria lui umbră: un cap cu părul măciucă.

– Aoleu! Ce stafie cu capul mare! exclamă cu glas stins și picioarele i se înmuiară.

Trupul i se chirci, apropiindu-se de pământ. Umbra se chirci o dată cu el, ceea ce-l sperie și mai tare.

– Vai de mine, a apărut și o stafie pitică! Drumul e plin de stafii. Cum să ajung acasă?

Se gândi el cum să facă să nu mai vadă în ochi stafiile cele fioroase și în cele din urmă găsi

o soluție: se întoarce cu fața spre lună și porni de-a-ndăratelea. Într-adevăr, acum nu mai vedea nici o stafie.

Dar, înaintând cu spatele, mergea mult mai încet și, cum frica nu-l părăsise cu totul, dorea să ajungă mai curând acasă. Începu să meargă mai repede. Obosi curând și pe spinare începură să-i curgă șiroaie de sudoare rece ca gheața. Pe măsură ce se grăbea și era tot mai obosit și mai agitat, i se părea că stafiile îl înconjoară din toate părțile. Erau gata-gata să se ciocnească de el. Nici nu mai știa cum să mai meargă, cum să se mai ferească.

Cu chiu, cu vai ajunse bietul om până acasă. Dar abia puse mâna pe poartă, că nu mai avu putere s-o deschidă. Zdrobit de oboseală și de frică, se prăbuși lângă poartă, cu capul înainte.

Dormi acolo, în neștire, până dimineața. Iar când se trezi și-și dădu seama unde se află, înlemni de frică: oare cum de-a putut el să doarmă afară? Dacă dădeau de el niște stafii? De atunci evita să-l mai apuce noaptea pe drum.

Trei-Tăișuri

LACOMI ȘI ZGÂRCIȚI sunt toți bogătașii din lumea asta, dar unul hrăpăreț și nesătul, ca acela despre care e vorba în povestea aceasta, nimeni nu mai pomenise. Zi și noapte era chinuit doar de un singur gând, ce-l ardea ca para focului: cum să-și sporească averea, cum să mai apuce, prin înșelăciune, ceva de la alții. Dacă s-ar fi putut să adune el toată averea de pe lume, să nu mai lase nimic pentru restul oamenilor – numai la asta se gândea.

Lumea îl ocolea și de multă vreme nimeni nu-l mai căuta. Îl porecliseră „Trei-Tăișuri“. Pe ogoarele sale nu mai voia să lucreze nici un localnic. Ca să-și mai găsească din când în când câte un lucrător, Trei-Tăișuri trebuia deseori să se ducă departe, la oraș.

Mergând odată la târg, Trei-Tăișuri întâlni un om nevoiaș și-l ademeni să vină să-l slujească, să-i lucreze pământul. Omul se învoi.

El avea obiceiul ca în fiecare an, după strângerea recoltei, să-și plătească lucrătorii nu

din grânele noi, adunate de aceștia cu sudoare, ci din cele vechi, rămase prin hambare și magazii din anul trecut, sau cine știe de când. În schimb, recolta nouă era dusă la târg și vândută, preschimbată în argint. Trei-Tăișuri adunase de-a lungul anilor o mulțime de argint pe care-l ascunsese peste tot, prin locurile tainice.

De la o vreme începu să-l chinuiască gândul că va fi prădat. Visă chiar că l-au călcat hoții și i-au luat tot argintul adunat. Groaza i se cuibări în suflet. Nu mai putea dormi nopțile, se perpelea ca pe jar și-l treceau toate sudorile.

Ca să se liniștească, hotărî să poarte argintul la el. Își făcu buzunare adânci, trainice, bine cusute, și le burduși cu bucățile de metal strălucitor, de care nu se mai despărțea niciodată.

Iată că în acea vară se porniră niște ploi mari ce nu se mai terminau, de credeai că s-a spart bolta cerului. Șuvoaie învolburate se rostogoleau din munți și apele tulburi ale râului din apropiere se revărsară, inundând tot satul. Puhoiul năvăli atât de repede, că lumea nici n-apucă să fugă. În casa lui Trei-Tăișuri, argatul Djan se uită ce să salveze, la repezeală, de furia

apelor. Îmbracă o haină groasă, luă câteva turte și le băgă în sân, apoi se repezi afară. Văzând că apele cresc și nu mai are unde fugi, se cățăra într-un copac mare și rămuros din curte.

Bogătașul însă tot cotrobăia prin casă. Nu se putea hotărî ce să ia cu el și ce să lase. Dacă ar fi putut, ar fi luat totul în spinare. Apa îi ajunsesse până la genunchi și el tot nu ieșea.

Umbla apoi în apă până la brâu și tot nu se îndura să fugă: îi mai rămăseseră câteva bucăți de argint. În cele din urmă, înotând prin apa până la gât și tras de șuvoi ieși din casă și-l văzu pe Djan în copac.

– Ajutor! Hei, Djan, salvează-mă! Nu mă lăsa! strigă el la argat.

Om săritor, argatul îi întinse o mână și-l ajută să se urce și el în copac. Erau salvați amândoi.

Dar ploaia nu se mai opri toată ziua. Turnă cu găleata și toată noaptea. Casele mai mici fură înghițite de ape. După încă o zi, nu se mai vedeau nici casele mai mari.

Cei doi se urcau mereu mai sus, în copac. Mai trecu o zi. Djan scoase din sân o bucată de turtă, rupse o bucată și începu să molfăie. Bogatul

scoase și el o bucată de argint. Se uită la ea cu lăcomie: „Vai, ce frumos și strălucitor e!” își zise.

Și tot așa, când le era foame, țăranul scotea câte o bucată de turtă și mânca, iar bogătașul scotea argintul și se uita la el, apoi îl puneă din nou în buzunar.

Mai trezu o zi, apoi încă una. Dacă văzu că apele nu se retrag, Djan micșoră porția de turtă pe care-și îngăduia s-o mănânce în fiecare zi. Bogatul flămânzea și strângea în fiecare zi cureaua cu încă o gaură, uitându-se cu lăcomie la argintul său.

După șapte zile, apele începură în sfârșit să mai scadă. Trei-Tăișuri ajunsese numai pielea și ciolanele, iar Djan mai avea doar o bucată de turtă. Bogatul nu mai putu răbda și-i spuse:

– Uite, îți plătesc în argint bucata de turtă care ți-a mai rămas. Dă-mi-o mie!

Țăranul se gândi. Toată viața muncise din greu, dar nu reușise să adune avere cât făcea această bucată de metal prețios. Dar nici să moară de foame nu-i convenea.

– Dacă ți-o dau ție nu mai am eu ce mânca. Doar argintul nu ți-a ținut nici ție de foame. Așa

că nu mă învoiesc. Milă mi-e de tine, dar de mine mi se frânge inima.

Mai trecură câteva zile. Djan mânca doar câteva firimituri pe zi. Bogătașul însă nu mai rezistă. Slăbi în cele din urmă într-atâta, încât nu se mai putu ține în copac. Căzu în apă, înecându-se, cu buzunarele pline de argint.

Banditul și Cotonogeală

ERA ODATĂ un bătrân care avea doi fii. Omul nostru avea însă o fire tare ciudată. Voia să se deosebească de ceilalți în tot ce făcea. Tot ce făcea el, făcea pe dos, toate lucrurile din casă erau aranjate anapoda. Ce mai, toate din jur erau precum îi era firea.

Până și numele copiilor săi erau la fel de ciudate. Cel mare se numea Banditul, iar pe cel mic îl chema Cotonogeală.

Într-o zi, fiul mai mare trebui să plece undeva departe pentru o treabă deosebită. Bătrânul îl

conduse până la poartă, îi dădu toate sfaturile de cuviință și-și luară rămas bun. Se uită tatăl după fiu până când acesta se pierdu în zare. Atunci își aminti că a uitat să-i spună un lucru important. Porni după el. Dar, după ce merse o bucată de drum, își dădu seama că nu-l mai poate ajunge. Începu să-l strige cât îl ținea gura:

– Banditule! Banditule!

Trecătorii, văzând un om bătrân că strigă așa în urma unuia mai tânăr, alergară după cel tânăr, îl prinseră și-l legară fedeleș.

Bătrânul înțelese că a făcut o greșală și alergă să explice oamenilor încurcătura. Dar cum el avea mersul așa încet, îl strigă pe fiul său mai mic în ajutor:

– Cotonogeală! Cotonogeală! Scapă Banditul!

Trecătorii începură să-l lovească din toate părțile, care cu ce apuca, pe feciorul mai mare. Și erau cât pe-acı să-l omoare în bătaie, dacă nu ajungea la timp Cotonogeală, să-l scape.

Poveste fără sfârșit

TRĂIA ODATĂ un împărat, căruia mai mult decât orice pe lume îi plăcea să asculte povești.

Împăratul îi pusese pe toți să-i povestească. Dar nu știu cum se făcea că, tocmai când se ajungea la ceva interesant, povestea se termina. Aceasta îl supăra pe împărat din cale-afară și porunca să fie omorât povestitorul.

Împăratul nu voia să asculte povești obișnuite și i-ar fi plăcut o poveste care să nu se termine niciodată. În fiecare zi trimitea slujbașii și soldații în toate părțile, să-i aducă oameni care știau povești.

Oamenii își alegeau poveștile cele mai lungi, dar chiar și poveștile cele mai lungi aveau un sfârșit. Toți povestitorii împăratului erau omorâți după aceea și nici un om nu se mai încumeta să meargă la palatul împăratului.

Odată, la împărat veni un tânăr. El nu se temea deloc și îi spuse împăratului că știe o poveste fără sfârșit.

– Demult, demult, începu el, trăia un împărat foarte bogat, ca nimeni altul. Grâne avea atât de multe, încât oamenii nici nu știau unde să pună recolta. Atunci a chemat un dulgher și i-a poruncit să-i construiască un hambar atât de mare, încât să nu i se vadă capătul. Și dulgherul i-a făcut un astfel de hambar. Din vremurile cele mai îndepărtate și până în ziua aceea nu se văzuse un hambar mai mare. Boabele de grâu ajungeau până sus. Dar, când l-au construit, n-au băgat de seamă că rămăsese o spărtură nici mică, nici mare, cât ar încăpea o vrabie. Stoluri de vrăbii zburau spre hambar. Așadar, venea prima vrabie, intra în hambar și ciugulea grăunțe, venea cea de a doua se îndestula și ea, apoi a treia, apoi a patra, după aceea mai venea una și încă una...

Împăratul, care asculta cu atenție, văzu că aici povestea se repetă și, nemaiavând răbdare, îl întrerupse pe tânăr și-l întrebă:

– Nu-i așa că vrăbiile au luat toate grăunțele? Ce s-a întâmplat după aceea?

– Ele nu le-au luat pe toate, nu aveau de ce să se grăbească, răspunse tânărul.

Cum dorea foarte mult să știe ce s-a întâmplat mai departe, împăratul întrebă iar:

– De exemplu, dacă toate grăunțele ar fi fost luate, ce ar fi urmat?

– Imediat veți afla ce s-a întâmplat după aceea, trebuie doar să așteptați până când toate grăunțele din hambar vor fi luate, zise tânărul.

Împăratul ardea de nerăbdare să știe ce s-a întâmplat după aceea și-i ceru tânărului să-și continue povestea.

Din zori și până-n seară tânărul repeta întruna: vrabia a venit, vrabia a zburat, a luat grăunțele și a zburat afară. Și așa zile în șir a tot povestit neîncetat, trecând de la o vrabie la alta. Nemaivând răbdare, împăratul îl întrebă iar:

– Au terminat toate grăunțele?

– Nu încă, răspunse tânărul.

Trecu o zi, trecu o noapte, trecură astfel multe zile și multe nopți. Dar vrăbiile tot n-au putut termina grăunțele din hambar. Împăratul se înfurie din ce în ce mai tare.

– De ce până acum n-au mâncat toate grăunțele? îl întrebă în cele din urmă pe tânăr.

– Nu puteau așa de repede, pentru că hambarul era mare, nici nu se știa câte boabe erau. Cine știe cât timp ar fi trebuit să treacă pentru ca vrăbiile să termine tot ce era depozitat acolo.

Împăratul nu mai vru să asculte mai departe această poveste și porunci să fie omorât tânărul. Dar acesta îi spuse:

– De fapt v-am spus o poveste fără sfârșit. Sfârșitul ei încă nu se vede. Cum puteți să mă omorâți?

Împăratul nu putu să-i răspundă nimic și-l lăsă să plece acasă.

Comoara

ODATĂ, un prefect avea de judecat furtul unor bijuterii. Hoții, știind că prefectul este foarte lacom, îi spuseră că vor să-i dăruiască lui comoara și-l roagă numai să fie binevoitor față de ei și să-i ierte.

Prefectul lăsă să se înțeleagă că-i ajută.

– Stăpâne, spuseră hoții înainte de plecare, comoara este ascunsă în această cutie roșie, care este fermecată. Omul care o va deschide trebuie să fie cinstit. Dacă însă nu este curat la suflet, atunci comoara poate să dispară într-o clipă.

Prefectul știa cum este el și cu o asemenea condiție nu îndrăznea să deschidă cutia și să vadă comoara.

Dar într-o zi nu mai rezistă, pregăti o masă la care invită pe slujbașii lui. După ce toți au închinat de trei ori și și-au golit paharele, prefectul scoase cutia roșie sculptată și spuse:

– În această cutie este ascunsă o comoară, dar o poate deschide numai un om drept, a cărui conștiință este absolut curată. Dacă un om cu conștiința pătată deschide cutia, comoara va dispărea imediat. Astăzi v-am invitat cu un scop: cel mai cinstit dintre voi să deschidă cutia.

Spunând acestea, prefectul se așează. Trecu mult timp și toți se uitau unii la alții, neîndrăznind să vorbească și cu atât mai mult să se apropie de cutie. Prefectul se supără. Atunci unul dintre servitori, care le turna vin, spuse:

– Stăpâne, permiteți-mi să o deschid eu.

„Să permit unei slugi să deschidă cutia cu o asemenea comoară nu prea este potrivit“, se gândi prefectul, dar, cum nimeni nu îndrăzneă, n-avu încotro și trebui să accepte.

Musafirii începură să se agite, se sculară de la locurile lor și înconjură cutia. Vorbeau între ei și așteptau, lungindu-și gâturile. În sfârșit, servitorul deschise cutia și atunci se auzi țipătul prefectului. Cutia era goală.

Păsările nevăzute

TRĂIA ODATĂ în China o fată care se numea Ciju lu-tai. Era tare frumoasă și deșteaptă; nu numai că desena frumos dragonii și broda pasărea Phoenix, dar cunoștea și hieroglifele și putea să citească și cărțile vechi.

Într-o zi, lu-tai se hotărî să meargă în orașul Hancijou la un cărturar vestit, ca să învețe de la

el înțelepciunea. Dar știa că obiceiurile locului nu îngăduiau fetelor să meargă singure spre ținuturi îndepărtate.

Așa că lu-tai se îmbracă în haine bărbătești și o porni pe drumul ce duce la Hancijou. Ajungând la cărturar, se plecă în fața portretului lui Confucius și după aceea în fața cărturarului, și dădu binețe tuturor învățăceilor.

Printre discipoli era un tânăr pe nume Lian Șan-bo. De la început, tânărul îi plăcu fetei. Șan-bo era nu numai frumos și bun, dar învăța și foarte bine. Pe zi ce trecea, prietenia lor devenea tot mai trainică. Nici o clipă nu se despărțeau unul de altul, dar tânărului nici prin cap nu-i trecea că lu-tai este fată. Ea desigur nu i-a destăinuit decât pe jumătate secretul ei, iar pe tânărul cufundat în învățătură era ușor să-l amăgească. Ceilalți învățăcei nici pe departe nu se gândeau la așa ceva. Și nimeni nu a observat nimic în afară de soția cărturarului, care-i și spuse acestuia într-o bună zi:

– Oare tu nu vezi că lu-tai este îmbrăcată bărbătește?

– Dar ce-ți veni?! se miră cărturarul.

– Bărbații, când se înclină în fața portretului lui Confucius, se lasă mai întâi pe genunchiul stâng, iar femeile pe cel drept. Cum de nu ai observat că, în ziua când lu-tai a venit pentru prima dată la școală și s-a înclinat în fața lui Confucius, s-a lăsat pe genunchiul drept?

– Ei, asta era prea puțin pentru a fi siguri că este fată, zise cărturarul. Vezi, lu-tai nu s-a mai trădat prin nimic altceva.

Și cum femeia nu l-a convins, cărturarul nu o crezu. Dar ea nu s-a lăsat. Cum să n-o creadă bărbatul?

Într-o zi, soția cărturarului o invită pe lu-tai la ea acasă, îi dădu vin și după ce bău puțin fata, nefiind obișnuită, se îmbătă repede și-i spuse tot adevărul.

Trezindu-se dimineața, lu-tai își aduse aminte că a dezvăluit taina sa soției cărturarului. Nu mai putea să rămână în școală. Îi spuse lui Lian Șan-bo că trebuie să se întoarcă fără zăbavă acasă. Inima tânărului se umplu de tristețe. Se gândi la mii de motive și la sute de mijloace pentru a-și reține prietenul. Dar totul a fost în zadar. Lu-tai își adună lucrurile, iar Lian Șan-bo, mâhnit,

o conduse la plecare. Au mers mult împreună și nu aveau putere să se despartă și mereu amânau clipa despărțirii.

Orașul rămăsese departe în urmă, dar Șan-bo tot mai mergea alături de prietenul său. Iu-tai tare ar fi vrut să-i spună tânărului cine este ea în realitate. Nădăjduia că tânărul se va îndrăgosti de ea și că se va putea cândva ca soarta să-i unească. Dar fata nu putea să-i spună direct și se hotărî să-i dea de înțeles prin pilde. Văzând pe cer o pereche de lebede, Iu-tai spuse:

– Frate Șan-bo, privește perechea de lebede care s-a ridicat sus, sus, deasupra lacului. Vezi cum lebăda a zburat în față, iar soțul ei zboară după ea. Ce bine se simt împreună!

Dar Șan-bo nu înțelese la ce se gândea fata. Mai merse ră puțin și din nou spuse Iu-tai:

– Frate Șan-bo, vezi tăietorul de lemne care coboară din munți? Pentru soția și copiii lui duce el vreascuri. Acum va fi cald în casa lor.

Iarăși nu înțelese Șan-bo despre ce e vorba. După o vreme, Iu-tai spuse:

– Frate Șan-bo, privește perechea de găște sălbatice, care se rotesc deasupra noastră. Iată,

una s-a întors spre răsărit, iar cealaltă spre apus. Gâște, gâște, de ce vă despărțiți? Zburați împreună mai departe!

Și Șan-bo tot nu înțelege nimic.

– Frate lu-tai, mie îmi este foarte greu. Vezi, în curând trebuie să ne despărțim, iar tu te-ai apucat să vorbești despre păsări și tăietori de lemne. Nu despre aceasta ar trebui să vorbim! spuse supărat Șan-bo.

– Bine, dacă tu nu vrei, eu nu voi mai spune nimic, iar vremea despărțirii deja a sosit, tu și așa m-ai condus destul de departe.

– Dar eu nu pot, lu-tai, să mă despart de tine. Dă-mi voie să te mai conduc puțin.

– Frate Șan-bo, îți mulțumesc foarte mult pentru prietenia ta. Aș vrea ca înainte de a ne despărți să-ți spun un lucru foarte important. Tu încă n-ai o logodnică, iar eu acasă am o soră, care-mi seamănă foarte mult, este deșteaptă și-ți va fi o soție bună. Cum ajung acasă am să vorbesc cu tata să primească să o mărite cu tine. Ești de acord? Numai să vii la noi cât mai repede. Mă voi strădui să aranjez totul.

– Neapărat voi veni la voi! exclamă Șan-bo.

Mai merseră câțiva pași. Un râuleț le tăie calea. Iu-tai privi apa și-i spuse lui Șan-bo:

– Uită-te, Șan-bo, oare râulețul este adânc? Du-te repede în sat după bețe de bambus, ca să facem o plută și să trecem pe malul celălalt.

Șan-bo se îndreaptă spre sat, iar Iu-tai, în acest timp, trecu pe malul celălalt.

Când Șan-bo sosi găfâind cu legătura de bețe, Iu-tai era deja pe malul celălalt.

– Frate Iu-tai, de ce nu m-ai așteptat și pe mine? De ce ai trecut singur apa?

– Iartă-mă, frate Șan-bo, dar este timpul să ne despărțim. Nu mă conduce mai departe și întoarce-te acasă. Numai să nu uiți făgăduiala. Vino la noi cât mai repede!

Timpul trecu pe nesimțite. Iu-tai de mult locuia iar acasă. Într-o dimineață, Lian Șan-bo își aduse aminte de cuvintele prietenului Iu-tai despre sora lui, și de promisiunea pe care i-o făcuse. Și în aceeași zi purcese la drum.

Ajungând la casa lui Iu-tai, tânărul bătu la poartă și spuse pricina venirii sale. A fost invitat să ia loc în sala mare, unde așteptă până i se urî și nimeni nu veni la el.

Nu trecuse mult de când părinții lui lu-tai reușiseră să o mărite fără consimțământul ei. De aceea ea nu putu să vină. Îi venea foarte greu să-și vadă prietenul. Șan-bo era plin de speranțe, dar degeaba, nimeni nu se arăta.

În sfârșit, tânărul își pierdu răbdarea, se supără și, nemaiținând seama de cei șapte ani de acasă, făcu un mare tăraș și sparse toate vasele din sală.

Lui lu-tai nu-i mai rămase altceva de făcut decât să meargă la el. De-abia acum a înțeles Șan-bo că prietenul său nu era băiat, ci fată, într-adevăr frumoasă, într-adevăr ca o zână. Acum a înțeles Șan-bo că prietenul cu care a stat la masă este fată. Privind cu speranță la lu-tai, o întrebă:

– Îți amintești despre ce am vorbit când ne-am despărțit?

– Da, dar atunci nu ți-am spus să vii cât mai repede? Tu ai sosit târziu. Noi nu avem voie nici să visăm unul la altul. Părinții deja m-au dat în familia Ma. Acum aparțin acestei familii și nu am voie nici măcar să mă văd cu tine.

– Ai, ai!

Doar atât a mai putut să rostească Șan-bo, reținându-și lacrimile și, zdrobit de supărare, se întoarce acasă.

Tânărul se îmbolnăvi de dorul ei, pentru că dragostea lor era nefericită. Nici un fel de leac nu te poate vindeca de această boală. Pe patul de moarte, Șan-bo o rugă pe maică-sa să se ducă la lu-tai și s-o întrebe dacă nu știe cumva un mijloc de a-l salva.

Fata o ascultă cu tristețe pe mama prietenului ei iubit și-i spuse:

– Numai coarnele bătrânului dragon vor vindeca boala lui.

Când mama lui Șan-bo îi transmise răspunsul lui lu-tai, tânărul înțelese că nu mai există scăpare și că boala lui e fără leac.

Șan-bo îi spuse mamei sale:

– Îngroapă-mă lângă drumul care duce de la casa Ciju la casa Ma!

Sosi ziua nunții lui lu-tai. Mirele Ma, plin de sine și țănoș, ieși la poartă să întâmpine litiera de nuntă, care se îndrepta spre casa lui, dar o așteptă în zadar.

Când culii¹ treceau pe lângă mormântul lui Șan-bo, fata le porunci:

– Opriți litiera!

Și, în aceeași clipă, ea sări din litieră și îngenunche la mormânt.

Se auzi atunci un sunet și dintr-o dată mormântul se deschise. Iu-tai sări în el. Oamenii alergară într-acolo, dar nu mai apucară s-o prindă. Mormântul se închise pe neașteptate și în mâna lor rămase doar o bucată din fusta lui Iu-tai. Când oamenii lăsară pânza din mână, ea se transformă într-un fluture, care se înălță sus, sus de tot, purtat de vânt. Și oamenii duseră la casa Ma litiera goală. Înfuriat, mirele își adună toate slugile și le porunci să deschidă mormântul.

Au deschis mormântul, dar sicriul era gol. Numai două păsări zburară din mormânt și se așezară pe un copac lângă casa Ma. Dar nimeni nu le putea vedea. În schimb, se auzea trilul lor vesel. Una din ele ciripea:

– *Ma, bogatule stăpân,
De ce stai singur cuc?*

¹ Culi – muncitori asiatici.

Iar cealaltă adăugă:

*– Rușine, rușine, mire Ma,
De ce e-atât de liniștită casa ta?
Nu ai în ea nici musafiri, nici vin,
Unde este acum nevasta ta?*

Auzind aceste cuvinte batjocoritoare, mirele Ma nu putu să mai îndure rușinea și se aruncă în râu. Și până în zilele noastre se plimbă în acel râu pește „cu solzi verzi”. Acesta este chiar mirele Ma. Și cele două păsări nevăzute zboară uneori deasupra râului, ciripind vesele și făcându-i în ciudă.

Piatra lui Hai Li-pu

DEMULT, DEMULT DE TOT, era un om pe care-l chema Hai Li-pu și, pentru că își câștiga existența din vânat, lumea îi spunea „Vânătorul Hai Li-pu”.

Îi plăcea foarte mult să ajute pe alții: păsările și animalele vâdate nu erau numai pentru sine, ci le împărțea familiilor sărace, după numărul persoanelor, și de aceea Hai Li-pu era iubit de toată lumea.

Într-o zi, Hai Li-pu se duse să vâneze în inima munților, lângă o pădure deasă; acolo văzu un șarpe alb dormind sub un măceș și se strecură tiptil pe lângă dânsul, ca nu cumva să-l trezească. Nu mult după aceea trecu în zbor deasupra capului său un cocostârc, care ținea în gheare șarpele alb.

– Ajutor! Ajutor! striga șarpele.

Hai Li-pu întinse în grabă arcul, puse săgeata și ochi cocostârcul, care căzu mort la pământ, și șarpele scăpă cu viață. Hai Li-pu îi zise cu blândețe șarpelui alb:

– Bietul de tine, întoarce-te repede și caută-i pe tatăl și pe mama ta!

Șarpele alb dădu din cap în semn de mulțumire și ieși grăbit din tufiș. Hai Li-pu își strânse arcul și se întoarse acasă.

A doua zi, Hai Li-pu, trecând prin locul pe unde fusese cu o zi mai înainte, zări o grămadă

de șerpi, iar șarpele alb îi ieși în întâmpinare. Lui Hai Li-pu i se păru foarte ciudat și se gândi să-i ocolească, însă șarpele alb îl opri:

– Bunul meu salvator, ce mai faci? Poate nu mă mai recunoști? Sunt fiica împăratului șerpilor. Ieri mi-ai salvat viața. Tata și mama m-au rugat să te întâmpin și să te invit la noi acasă. Tata și mama vor să te răsplătească. Hai la noi acasă și orice-ți vor da în dar tata sau mama, să refuzi și să ceri numai piatra prețioasă din gura tatii. Când vei avea acea piatră prețioasă în gură, vei putea înțelege limba tuturor animalelor, dar ceea ce vei auzi trebuie să ții numai pentru tine, nu trebuie să spui altora; dacă vei spune altora, te vei preschimba în stană de piatră.

Hai Li-pu încuviință din cap și se ținu după șarpele alb. Cu cât mergea, cu atât i se făcea mai frig. Merșeră, merșeră până dădură de o cămară cu tot felul de bogății, unde șarpele alb îi zise:

– Tata și mama nu te pot invita în casă. Așteaptă-i în fața ușii până vor veni să-ți vorbească.

Nici nu termină bine vorba șarpele alb și împăratul șerpilor îl și întâmpină foarte respectuos pe Hai Li-pu:

– Dumneata ai salvat-o ieri pe fiica noastră iubită. Îți mulțumesc! Aici este camera în care țin lucrurile cele mai rare. Te rog să intri și să-ți alegi orice îți va plăcea, oricât de scump ar fi!

Într-o clipă, ușa camării fu deschisă. Hai Li-pu intră și văzu că erau numai pietre prețioase și perle, ce străluceau de-ți luau ochii. Bătrânul împărat îl conduse pe Hai Li-pu până-n fundul camării și-i arătă toate comorile ce se aflau acolo, o sută opt la număr, însă el nu-și alegea nici una. Atunci împăratul șerpilor îl întrebă mirat:

– Bunul meu salvator, nu-ți place nimic din câte vezi aici?

Hai Li-pu, fără să ezite, îi răspunse:

– Cu toate că aceste odoare sunt foarte frumoase, ele pot fi doar podoabe, ceea ce nouă, vânătorilor, nu ne este de folos. Dacă vreți, într-adevăr, să-mi dați un dar ca amintire, vă rog să-mi dăruiți piatra prețioasă pe care o țineți în gură.

Împăratul șerpilor, când auzi, rămase pe gânduri, se gândi ce se gândi și, neavând încotro,

își scoase piatra prețioasă din gură și i-o dădu lui Hai Li-pu. Acesta primi piatra prețioasă, își luă rămas bun de la împărat, iar șarpele alb, la despărțire, îi aminti din nou:

– Cu această piatră poți ști totul, însă nu trebuie să spui nimic altora. Altfel vei fi în mare primejdie. Ține bine minte acest lucru!

De atunci, Hai Li-pu vâna mai ușor prin munți. Înțelegând limba tuturor viețuitoarelor, știa ce animale sunt în Muntele Mare.

Așa trecură câțiva ani. Într-o zi, pe când vâna, auzi deodată un cârd de păsări care treceau în zbor vorbind:

– Haideți mai repede în alt loc! Mâine va fi prăpăd. Vine puhoi de ape și nu se știe cine va mai scăpa cu viață...

Cum află acestea, Hai Li-pu se neliniști tare, nu mai avu chef să vâneze, se întoarse în grabă acasă și le spuse tuturor:

– Să fugim cât mai repede! Cine nu va pleca acum, va regreta.

Oamenilor li se păru foarte ciudată purtarea lui Hai Li-pu. Unii nu credeau că poate să fie adevărat, alții bănuiau că vânătorul și-a pierdut mințile.

Hai Li-pu lăcrima amar și gândea: „Toată lumea așteaptă ca eu să mor mai întâi și apoi or să mă creadă“.

Bătrânii veniră la el și-i spuseră:

– Niciodată nu ne-ai păcălit, dar de unde știi că acest munte se va prăbuși, că apa va fi atât de mare încât va îneca totul? Cum ai aflat? Te rugăm să ne spui!

Hai Li-pu se socoti: „Nenorocirea va veni îndată! Dacă voi fugi eu singur, ceilalți vor muri cu toții. Se poate să fac una ca asta? Mai bine mă sacrific și-i salvez pe ei“.

De aceea le povesti cum căpătase piatra prețioasă, cum îl ajuta ea la vânătoare, cum auzise vorbind cârdul de păsări despre primejdia care-i paște și faptul că, dezvăluindu-le acest secret cu prețul vieții sale, se va transforma în piatră. Și, în vreme ce vorbea, Hai Li-pu încremenea. Când oamenii din sat văzură că Hai Li-pu s-a transformat în piatră, se mutară în mare grabă de acolo. Abia plecaseră, și cerul se acoperi cu noi mari, negri. A plouat toată noaptea cu găleata. A doua zi, în zori, se auzi un tunet atât de puternic, că se cutremură pământul. Muntele

se prăvăli cu zgomot și apa se revărsă ca o cascadă în valuri mari.

Toți erau mișcați: dacă Hai Li-pu nu se sacrifică pentru ei, ar fi murit înecați. Așa gândeau cu toții. Priveau înmărmuriți piatra în care se transformase Hai Li-pu; aceasta rămăsese lipită de vârful muntelui.

De atunci, generații după generații aduc laude vânătorului Hai Li-pu. De altfel, locul acela a rămas cunoscut sub numele de „Piatra lui Hai Li-pu“.

Hanul Solombo

DEMULT, TARE DEMULT, trăia un han pe care îl chema Solombo. Era hanul foarte bogat, dar copii nu se învrednicise să aibă. O slugă de-a lui, săracă lipită, avea în schimb iurta¹ plină de plozi; cel mai mic dintre ei, un băiețel voinic, cu ciuful des, abia împlinise trei ani.

Odată veni la hanul Solombo un înțelept, un lama de vază, care îi spuse:

– Băiatul cu ciuf din ailul² vecin îți va risipi într-o zi toată agoniseala.

Hanul se sperie și cugetă în sinea lui: „Nu va fi bine deloc dacă fiul unui coate-goale va

¹ Iurtă – cort de păslă.

² Ail – mică așezare, având una sau mai multe iurte.

ajunge să mă moștenească. Trebuie să împiedic aceasta, cu orice preț“.

Și, într-o bună zi, hanul intră în iurta slugii sale și-i spuse:

– Dă-mi mie băiatul ăsta, ca să-l trimit la învățătură.

Mama băiatului nu voi să-l dea, dar taică-său nu putu să se împotrivească stăpânului și i-l dădu. Hanul le făcu în schimb multe daruri, apoi luă copilul și plecă.

După câteva zile, hanul duse băiatul în stepă și îl îngropă în zăpadă.

Tocmai atunci, umbla prin stepă o bătrână pribeagă, care strângea argal¹. Auzind plânset de copil, se uită în jur, dar nu văzu nimic. Atunci porni spre locul de unde se auzeau scâncetele. Deodată, chiar de sub picioarele ei, răsună un geamăt jalnic. Se aplecă bătrâna și privi cu luare-aminte în acel loc, dar în afară de zăpadă nu se vedea nimic.

– Ce-o mai fi și asta? se minună femeia. N-or fi umblând niscaiva duhuri rele prin preajmă?

¹ Argal – bălegar uscat, folosit drept combustibil.

Și vru s-o ia la fugă, dar atunci auzi limpede un glas de copil venind de sub zăpadă. Fără să mai stea pe gânduri, puse mâna pe lopata cu care strângea argal și se apucă să dea zăpada la o parte. Dedesubt, într-o groapă săpată de curând, găsi un băiețel de vreo trei ani, pe jumătate înghețat, cu un moț de păr negru și des. Îl ridică de acolo cu grijă, îl strânse la piept și, acoperindu-l cu poalele, îl duse în iurta ei. După ce îl îngriji câțva timp, îl dădu unei familii fără copii. Băiețandru crescui, ajunse flăcău puternic și voinic și se însură cu o fată frumoasă și deșteaptă.

Când vestea că flăcăul cu ciuful des e viu și sănătos ajunse la curte, hanul Solombo își pierdu iar liniștea. Zi și noapte se gândea cum să facă să-l piardă pe voinic. În cele din urmă porunci ca acesta să fie adus înaintea lui.

– Du-te la tartorul tărâmului întunecat și adu-mi de acolo un suflet, îi spuse hanul.

Tânărul se întoarse acasă și-i povesti nevestei sale ce i-a poruncit hanul. După ce se sfătuiră, nevasta îi zise:

– N-ai ce face, trebuie să te duci. Eu am să-ți pregătesc pentru drum un sac cu ochi, un

sac cu vine și un sac cu sare. În drum ai să întâlnești un corb și, când o să vrea să-ți scoată ochii – fiindcă vii din țara cu oameni văzători – tu să-i dăruiești sacul cu ochi. Apoi ai să întâlnești o zgripturoaică, și aceea o să vrea să-ți tragă vinele – fiindcă vii din țara cu oameni vânoși –, iar atunci tu să-i dai sacul cu vine. Și, în sfârșit, o să-ți iasă în cale o cămilă uriașă, care umblă după carne de om, fiindcă e sărată, dar tu să-i dai sacul cu sare. După asta, poți să te crezi ca și scăpat de toate necazurile.

Tânărul își aruncă sacii pe umăr și porni la drum. Deodată, în calea lui apăru o femeie cu două coarne în frunte.

– Încotro ai pornit-o, voinice?

– La tartorul tărâmului întunecat.

– Vai, ce bine! Întreabă-l, te rog, de ce am fost blestemată să port toată viața coarnele astea?

Tânărul îi făgădui că va întreba și merse mai departe.

Când, ce văzu? O mulțime de oameni construiau un templu. Cum se apropie de ei, cum îl și întrebă:

– Încotro, voinice?

– Spre tartorul tărâmului întunecat.

– Atunci, fii bun și află de la el de ce templul pe care îl construim noi se dăruie mereu.

Tânărul făgădui să le îndeplinească rugămintea și porni mai departe.

Când, mai încolo, dădu de o lotcă în care ședea un pescar, care-l întrebă:

– Încotro ți-e drumul, voinice?

– La tartorul tărâmului întunecat.

– Rogu-te, află și pentru mine de ce de atâtea zile nu mă mai pot ridica în picioare.

– Bine, se învoi tânărul și porni mai departe.

Ajunse la doi munți. Unul era din aur curat, iar al doilea din argint. „Mare minune“, gândi el, dar nu se opri și trecu mai departe. Deodată apărură în zbor un corb negru care-i croncăni:

– Noroc, voinic-viteaz! Ce faci? După cât se vede, ai sosit din țara celor văzători. Ia să-ți scot eu ochii.

Dar tânărul îi dădu pe loc sacul cu ochi, apoi plecă mai departe și merse, și merse, până ce îi ieși în cale o zgrițuroaică bătrână.

– Vii din țara celor vânoși! Șuieră ea. Ia stai, să-ți trag vinele din tine!

Dar voinicul îi dădu sacul cu vine și atunci zgripturoaica se potoli.

Când să-și continue drumul, văzu venind spre el, în goană mare, o cămilă uriașă, care strigă de departe:

– A, iată un om din țara celor care mănâncă sărat! Chiar acum o să mă înfrupt din carnea ta cea gustoasă și sărată!

Dar voinicul răsturnă pe loc sarea din sac; dihania se aruncă asupra ei, iar viteazul trecu în liniște mai departe.

Merse el, merse și, în sfârșit, ajuns pe tărâmul întunecat. Stăpânul nu era acasă. Când ciocăni, din cort ieși nevasta tartorului.

Spre mirarea voinicului, aceasta, de cum îl văzu, îl recunoscă ca fiind fratele ei.

Pasămite, demult de tot, de pe când tânărul nostru era încă prunc în fașă, pasărea măiastră, hangarid, o răpise de pe pășunea pe care păștea oile hanului Solombo și i-o dăduse de soție tartorului.

– Cum ai ajuns aici? îl întrebă femeia, după ce-și veni în fire de bucurie că și-a văzut frățiorul. Om viu și nevătămat n-a pătruns la noi până acum.

După ce-a ascultat povestea lui, de-a fir-a-păr, îi zise:

– Am să te ascund în cort și voi încerca să aflu tot ce vrei să știi. Altă cale mai bună nu văd.

Femeia săpă o groapă adâncă sub vatră, îl ascunse acolo pe frate-său, acoperi groapa cu un scut de lemn, iar peste scut presără pământ. Apoi aduse cenușă, cărbuni și aprinse focul.

Seara, tartorul veni acasă, călare pe un cal negru. Mult timp, însă, calul nu voi să se apropie de cort – tot fornăia și se ridica în două picioare. Tartorul îl potoli cu mare caznă, dar, de cum intră în cort, întrebă:

– Ce s-a întâmplat aici? Calul meu parcă a turbat – se vede treaba că a simțit el ceva. Adu-mi repede oasele galbene de ghicit.

Înainte de a-i da oasele, nevastă-sa sări de trei ori peste un câine mare și trecu de trei ori pe sub pânțele lui.

Tartorul luă oasele, le înșiră în fața lui, iar ele-i spuseră că sub cenușă, sub pământ, sub o scândură, stă pitit un om cu fața de aramă.

Căută el prin toată casa, dar nu găsi nimic și se mânie.

– Oasele astea mint fără nici o rușine, nu-s bune de nimic! zise el și le azvârli afară.

Apoi cină și se pregăti de culcare. Atunci, nevastă-sa îi puse prima întrebare:

– Când m-a răpit pasărea hangarid și m-a adus la tine, am văzut pe pământ o femeie cu două coarne în frunte. De ce i-or fi crescut coarnele alea?

– Odată, un om sărac i-a cerut lapte pentru copii și ea, fiind tare zgârcită, n-a vrut să-i dea. De aceea i-au crescut coarnele.

Apoi nevastă-sa îi puse cea de-a doua întrebare:

– Am mai văzut apoi niște oameni care nu puteau cu nici un chip să construiască un templu: numai ce-l clădeau până la acoperiș, că se și dărâma. De ce oare?

– Mai înainte oamenii ăștia se țineau numai de jafuri și nimiceau totul în calea lor. Acum sunt pedepsiți. Orice-ar face ei, nimic n-o să le reușească, răspunse tartorul.

Și nevastă-sa îi puse cea de-a treia întrebare:

– Am văzut apoi un pescar pironit în lotca lui. Pentru ce-o fi oare pedepsit?

– Pentru că prindea pește și alte viețuitoare ale apei și trăia de pe urma lor. Când o să înțeleagă că nu e voie să-i prindă și să-i vândă¹, se va putea desprinde de lotcă.

– În drumul meu, continuă să întrebe femeia, am dat apoi de doi munți – unul de aur curat, iar celălalt de argint. Ce crezi, oamenii ar putea lua niște aur și niște argint de acolo?

– Câte puțin, da, dar numai dacă au de gând să-l folosească pentru fapte bune, care să nu aducă vătămare nimănui. Altfel nu se poate.

Dis-de-dimineată, tartorul plecă iar să dea o raită prin lume. Nevastă-sa îi dădu fratelui ei să mănânce, să bea, îi povesti tot ce auzise, își luă rămas bun de la el și-i dăruî la plecare un suflet din împărăția tartorului.

În drum spre casă, voinicul se opri în dreptul munților cu pricina și luă cu sine atâta aur și argint cât putea duce calul.

După ce le dădu tuturor celor care-l așteptau răspunsurile dorite, se întoarse în ailul de baștină și îi spuse, plin de bucurie, nevastei:

¹ Religia budistă interzice prinderea peștelui.

– Numai mulțumită sacilor tăi m-am întors viu și nevătămat și am îndeplinit cu bine porunca hanului. De aceea, drept mulțumire, ți-am adus mult aur și argint.

În ziua următoare, se duse la hanul Solombo, îi dădu ce-i ceruse și-i spuse:

– M-am văzut cu tartorul tărâmului întunecat – e un om tare blând și cumsecade. Chiar și cu un nevoiaș ca mine s-a purtat prietenește și cu respect. Iar la despărțire mi-a dăruit o grămadă de aur și argint.

Hanul cel nesățios începu să-l pizmuiască pe sărac. „Dacă un prăpădit ca el, fiul unui sărăntoc, a adus atâta aur și argint, atunci eu, hanul, care mi-s os domnesc, o să capăt atâta aur că o să ajung cel mai bogat om din lume“, cugetă el și hotărî pe dată să se ducă la tartorul tărâmului întunecat.

Plin de nerăbdare, hanul Solombo o porni cu avânt la drum, dar, neștiind dinainte ce primejdii îl pândeau în cale, ca să se ferească, pieri de o moarte năprasnică: corbul îi scoase ochii, zgripțuroaica trase vinele din el, iar cămila îl măncă.

După ce pieri, pe tronul lui se urcă voinicul cu ciuful des, iar oamenii de pe meleagurile acelea trăiră de atunci în fericire și pace.

Cei doi badarcini

ÎN VREMURILE DE DEMULT, trăiau doi badarcini – doi oameni fără căpătâi. Unul dintre ei era bun la inimă și gospodarii îi dăruiau din belșug de toate, iar celălalt era rău și nimeni nu-i dădea nimic.

„Asta numai fiindcă mergem tot timpul împreună“, gândi badarcinul cel rău și cugetă în sinea lui că trebuie să scape de celălalt.

Odată, într-una din drumețiile lor, badarcinii dădură peste un cuib de vultur uriaș, în care erau trei ouă. Dintr-un ou ieși un pui de ogar, din altul o curea, iar din cel de-al treilea un pui de vultur.

Badarcinul cel rău îl îndemnă pe cel bun să se suie în cuib, ca să ia cureaua și puiul de ogar.

Acesta se sui în cuib, dar nu mai putu să iasă din el: pasămite, cuibul era foarte adânc. Badarcinul cel rău o porni mai departe, iar pe prietenul său îl lăasă să moară de foame. Acesta zăcu multă vreme în cuib, până ce puterile îl părăsiră aproape cu totul. Dar iată că pe neașteptate îi sosi scăparea: veni vulturița și-i aduse puiului ei un popândău gras. Cum plecă vulturița, badarcinul luă popândăul de la puiul de vultur și-l mâncă. Apoi prinse cureaua de marginea cuibului, se cățără cu ajutorul ei până sus, ieși de acolo și o porni din nou la drum.

Merse el ce merse și ajunse la un munte pe care se afla un templu părăsit de oameni. Po-deaua templului era plină de murdăria lăsată de animale și de păsări. Era târziu și badarcinul se pregăti de culcare.

Abia se băgă el sub masa mare de rugă-ciune și se lungi să doarmă, că din toate părțile începură să se adune fiare de tot soiul.

Badarcinul se piti mai bine și ascultă ce-și vorbeau fiarele între ele.

– Tu ce-ai mâncat azi? îl întrebă tigrul pe lup.

– Un vițel. L-am înhățat la adăpătoare, la marginea orașului. Turmele hanului trec mereu pe acolo, că altă apă mai pe aproape nu au.

– Dar tu ce-ai vânat astăzi? îl întrebă apoi tigrul pe corb.

– Nimic! croncăni corbul supărat. Dar am auzit că s-a îmbolnăvit prințesa. Mâine se vor face slujbe pentru însănătoșirea ei și se vor aduce jertfe. Măcar atunci o să mănânc și eu pe săturate!

– Dar tu, vulpe, cu ce te-ai desfătat? o întrebă tigrul pe vulpe.

– Cu niște măruntaie prea gustoase! se laudă vulpea.

Fiarele începură apoi să flecărească despre fiica hanului. Lupul ar fi vrut să știe dacă poate fi vindecată, iar tigrul se porni să-l lămurească ce trebuie să se facă pentru lecuirea ei.

– În urechea dreaptă a prințesei a intrat o pereche de păianjeni care a făcut pui. Acum sunt șaisprezece cu toții. Dacă păianjenii au să fie ademeniți să iasă din urechea prințesei, atunci ea se va înzdrăveni. Pentru asta ar trebui să se pună la clocotit o căldare cu apă, să se încălzească urechea dreaptă a prințesei la abur și să

se bată într-o tobă, strigând: „Păianjenilor, ieșiți afară!“ Și ei vor ieși.

– Dar nu știi cum s-ar putea aduce apa mai aproape de târlele hanului? întrebă corbul.

– Nimic mai simplu, răspunse tigrul. Chiar în apropierea lor se află un izvor astupat cu pietre. Dacă s-ar găsi un voinic care să dea pietrele la o parte, apa ar trece drept prin oraș.

– Și unde e orașul în care trăiește acest han?

– Spre soare-apune.

Sosi dimineața și templul se goli. Badarcinul se duse la hanul cu pricina, iar acesta începu să se jeluiască de boala fiicei sale și să-l întrebe dacă nu știe vreun leac.

– Știu, cum să nu știu, răspunse badarcinul. Poruncește să mi se ridice o iurtă, să fie adus un vas cu apă, iar deasupra lui să se atârne o tobă, și-ți voi lecui fata.

Hanul îndeplini pe dată toate dorințele badarcinului. Într-o iurtă nouă făcură focul și fierșeră apă într-un vas. Când apa începu să clocotească, badarcinul îi porunci fiicei hanului să-și încălzească urechea dreaptă deasupra aburilor, iar el lovi în tobă și strigă:

– Ei, păianjenilor! A sosit vara. N-auziți cum tună? Ieșiți din vizuina voastră!

Și – minunea minunilor! Toți cei șaisprezece păianjeni ieșiră unul după altul din urechea prințesei, căzură în apa clocotită și se opăriră!

Din ziua aceea, prințesa începu să se însănătoșească repede, iar hanul se purta față de badarcin cu mare respect. Îi dăruî o iurtă și îl lăsă să trăiască la curtea sa.

Odată, hanul îl chemă pe badarcinul cel bun la el și-i spuse:

– Ajută-mă cu un sfat. Adăpătoarea e tare departe de noi și pe drumul către ea lupii ne sfâșie multe vite. Nu s-ar putea găsi apă pe undeva mai pe-aproape?

Badarcinul îl sfătui pe han să curețe izvorul despre care auzise vorbindu-se în templu. Slugile hanului dădură la o parte grămada de pietre uriașe care-l astupau și apa, într-un torent zgomotos, o luă drept spre oraș.

Încredințându-se a doua oară de înțelepciunea badarcinului, hanul își înconjură oaspetele cu și mai multe onoruri, iar când acesta se pregăti să plece în ținuturile sale de baștină, îi dăruî o

iurtă albă, înzestrată cu toate cele trebuincioase, și multe slugi.

Și badarcinul cel bun o porni către casă. Merse el, merse și deodată zări înaintea lui, într-un nor de praf, o făptură ciudată.

Apropiindu-se mai mult, îl recunosc pe vechiul lui prieten, badarcinul cel rău. Slab și zdrențăros, abia își mai târa picioarele. Badarcinul cel bun îl opri, îi dădu să mănânce și să bea și-i povesti tot ce i se întâmplase între timp.

Badarcinul cel rău se umplu de invidie când auzi și o rupse la fugă spre templul de pe munte. Noaptea se ascunse în el, așteptă sosirea fiarelor și se puse să le asculte.

Lupul îi spuse tigrului:

– Sunt grozav de flămând. Spune-mi, unde aş putea găsi ceva de mâncare?

– Caută primprejur și ai să găsești, îi răspunse tigrul.

Lupul se apucă îndată să caute, dădu peste badarcinul cel rău și-l sfâșie în bucăți.

Iar badarcinul cel bun trăi de atunci în liniște și fericire.

Slujbașii nătăfleți ai hanului cel înfumurat

ÎN VREMURILE STRĂVECHI trăia odată un flăcău îndrăzneț și deștept, pe nume Enhel. De mulți ani slujea la un han ca grăjdar, dar niciodată nu putuse să-și vadă stăpânul la față. Și iată că într-o bună zi se ivi un astfel de prilej. Enhel veni la vraciul hanului, ca să-și scoată o măsea bolnavă, și se opri lângă porțile palatului.

– Ce cauți aici? strigă la el străjerul. Șterge-o, că acuși trebuie să iasă hanul.

– Știu, răspunse flăcăul, dar hanul însuși mi-a poruncit să-l aștept aici ca să ieșim împreună la plimbare.

Îndată au apărut opt slugi care purtau în spate o lectică cu un moșneag pipernicit în ea. Când alaiul acesta trecu pe lângă Enhel, acesta nu se putu abține și spuse:

– Eu mă așteptam să văd un bărbat în putere, călare pe cal, și când colo câțiva oameni cară în spate o stârpitură care seamănă cu o babă slăbănoagă și hodorogită.

Hanul auzi cuvintele flăcăului și începu să-l ocărască:

– Pleacă de aici, sac de oase putregăite!

– Oare trupul meu plin de vigoare îi pare hanului un sac de oase putregăite? râse Enhel. Oasele mele îs albe, pe când ale hanului s-or fi înnegrit de mult ce-și chinuiește supușii.

Hanul se înfurie peste măsură și vru să-l lovească pe îndrăzneț, dar nu-și socoti bine mișcările și căzu jos din lectică. De durere nu mai putu să spună nici un cuvânt, iar flăcăul râse mai tare.

– După câte văd, trupul sfințit al luminăției-voastre nici nu simte durerea. Eu, după o asemenea căzătură, nu mi-aș fi venit în fire cu una, cu două!

Hanul, ca și cum nu l-ar fi durut nimic, spuse:

– Nu meriți să-ți arăt ce nemaipomenit de puternic sunt. Oșteni, puneți mâna pe el!

Și, zicând acestea, porunci slugilor să-l care cu lectica mai departe.

Doi slujbași se apropiară în fugă de Enhel și începură să-l certe:

– Ce ți-a venit, nenorocitul, să vorbești așa cu hanul? O să te pună acum la cazne cumplite!

Enhel își luă un aer speriat și spuse:

– Oameni buni, faceți cu mine ce vreți, un lucru doar vă rog: nu-mi dați nimic de mâncare. Vraciul hanului mi-a spus așa: „Din cauza mâncării, burta o să îți se umfle și o să mori în groaznice chinuri“.

– Păi cum poți trăi fără hrană? întrebă unul din slujbași.

– Am o măsea fermecată care mă hrănește.

– Aha, asta era! se bucurară slujbașii. Atunci, o să ne desfătăm, mai întâi privind cum îți pocnește burdihanul, iar apoi o să-ți scoatem măseaua cea fermecată.

Enhel se prefăcu că-l podidește plânsul.

– Lacrimile tot n-au să-ți folosească la nimic, așa că pune-te de mănâncă! strigară slujbașii și așezară în fața lui Enhel un blid mare cu carne grasă de berbec.

Enhel se prefăcu că mestecă fără nici o plăcere și mănă pe săturate.

– Ei, cum e? îl iscodiră slujbașii.

– Simt că-mi plesnește burta! se jelui el.

– Și care-i măseaua fermecată?

Enhel le arată măseaua bolnavă, iar aceștia i-o scoaseră imediat.

– Acum, prostule, pregătește-te, că ți-a sunat ceasul cel de pe urmă!

– Nu eu sunt prostul, ci voi, răspunse Enhel. M-ați hrănit, și apoi mi-ați scos tocmai măseaua care mă durea și nu mai trebuie să merg la vraci. Ce-mi mai lipsește? Iar moartea să mai aștepte, că abia am împlinit douăzeci de ani; voi ar trebui să socotiți câte zile mai aveți de trăit!

Zicând acestea, Enhel sări în spinarea unui cal și pe-aci îi fu drumul.

Bandi vânătorul

SE SPUNE că, demult, trăia un vânător sărac, pe nume Bandi. Odată, Bandi luă urma a șapte tigri; pe șase dintre ei îi ucise, dar pe al șaptelea nu-l nimeri și acesta scăpă cu viață.

Trecură mai multe zile și iată că Bandi începu să se pregătească să plece la oaste. Își luă rămas bun de la neamuri, își sărută nevasta și

copiii și, împreună cu alții de o seamă cu el, o porni la drum.

În fruntea recruților era un om mai vârstnic, cam de vreo patruzeci de ani. Spre seară se opriră pentru popas. În zori băgară de seamă că din peștera vecină a ieșit un tigru care s-a ascuns în munți. În ziua următoare, tigrul apăru din nou: abia se deșteptară flăcăii, că umbra binecunoscută a fiarei și fulgeră prin apropierea lor. Părea că-i urmărește pas cu pas.

Căpetenia îi întrebă:

– Care dintre voi a încercat să vâneze acest tigru și nu l-a nimerit?

Toți tăceau.

Atunci căpetenia le porunci ostașilor să-și pună căciulile una lângă alta, iar ei se ascunseră prin preajmă.

Abia se pitiră toți după o movilă, că se și ivi tigrul. Din două salturi ajunse lângă grămada de căciuli, o înhăță pe cea a lui Bandi vânătorul și o făcu bucăți.

– Deci tu ai lăsat tigrul în viață! se repezi căpetenia la Bandi.

– Da, răspunse cu tristețe vânătorul.

– Noi nu vrem să pierim cu toții din cauza ta. Rămâi aici, ucide tigrul și abia după aceea să ne ajungi din urmă!

Și căpetenia o porni mai departe, cu ostașii după el, lăsându-l acolo pe vânător. Lui Bandi nu-i rămase altceva de făcut decât să se așeze la pândă și să-și aștepte dușmanul.

Tigrul veni seara, ca de obicei. Bandi văzu cu groază că fiara se furișează drept spre el. În ultima clipă, când tigrul se aruncă asupra lui, Bandi apăsă pe trăgaci și, în același timp, își pierdu cunoștința.

Își veni în fire abia spre dimineață și, dintr-o dată, simți o greutate apăsându-i picioarele. Ridicându-se cu mare trudă, Bandi dădu cu ochii de tigrul mort. Eliberându-și picioarele de sub leșul fiarei, o luă la goană pe urmele ostașilor, dar nu izbuti să-i mai ajungă.

Atunci se sui în vârful unui deal și privi roată, jur-împrejur. La poalele dealului ardea un foc, iar în ceaunul de deasupra lui fierbea ceva. Bandi coborî din vârful dealului, merse până la focul acela, mâncă fiertura toată și se culcă apoi în scobitura unei stânci. Deodată, lângă ceaunul gol

se ivi ca din pământ un om burduhănos. La brâu îi atârna un cuțit lung.

– Cine mi-a mâncat mâncarea? răcni el cu glas fioros, uitându-se împrejur.

Bandi, de frică, înhăță pușca și, fără să ochească, trase. Burduhănosul căzu, dar în aceeași clipă se ridică din nou în picioare.

– Cine a tras? Să iasă la vedere, că, de nu, îl nimicesc! urlă el.

După ce-și reîncărcă pușca, Bandi ieși de după stânci și-și ceru iertare, spunând că a tras de spaimă.

– Nu-i nimic, spuse stăpânul ceaunului. Eu sunt hanul acestor locuri și te iert, deși m-ai rănit de moarte. Palatul meu e la miazănoapte de aici. Ia această cheie, intră în casa mea și stăpânește-o sănătos!

Și, spunând aceste vorbe, hanul își dădu duhul. Vânătorul porni în direcția arătată. Merse ce merse și după câțeva vreme văzu într-adevăr un palat mare, în jurul căruia pășteau o mulțime de vite, și intră în el.

În timpul nopții, Bandi auzi o ușă scârțâind. Părea că cineva încearcă să deschidă ușa ia-

tacului. Zărind în întuneric un ochi roșietic, Bandi sări în sus de spaimă și, smulgând pușca din cui, trase un foc. Luminița roșie dispăru, iar el adormi din nou, liniștit.

Dimineața, Bandi se uită pe geam și văzu în fața casei un elefant, iar alături de el leșul unei dihănii îngrozitoare. De atunci Bandi și elefantul se împrieteniră și trăiră împreună. Se dovedi că se născuseră pe aceleași meleaguri. Curând, pe cei doi prieteni îi apucă dorul de casă, așa că o porniră spre țara lor de baștină.

Între timp, cei din familia lui Bandi, încredințați că el pierise sfâșiat de tigrul, îl plâneau fără încetare.

Când Bandi, viu și nevătămat, apăru în ail călare pe un elefant, bucuria lor nu mai avu margini. Dar revederea fu de scurtă durată – so-rocul serviciului militar încă nu trecuse – și Bandi fu din nou chemat la oaste. Îl lăsă acasă pe elefant, iar acesta avu grijă de familia lui Bandi, să nu ducă lipsă de nimic.

Întorcându-se de la oaste, Bandi trăi mulți ani fericiți, împreună cu ai săi și cu credinciosul elefant.

DEMULT, tare demult, trăia pe lume un han. Și hanul acela avea un singur fiu. A îmbătrânit hanul și a venit vremea să-i dea tronul fiului său. Dar moștenitorul lui era tare tont. Nu numai că nu putea să cârmuiască o țară, dar nici măcar binețe nu era în stare să deie oamenilor, când trecea printr-un ail. Atunci hanul își chemă sfetnicii la sfat și le spuse:

– Eu sunt bătrân, puterea împărătească a ajuns o povară pentru mine, iar fiului meu nu-i pot încredința treburile țării. Gândiți-vă cui am putea să-i dăm tronul.

Sfetnicii chibzuiră bine și hotărâră astfel: omul nu-și taie picioarele fiindcă-i asudă, iar un fiu nu poate fi dezmoștenit fiindcă e prost. Îi spuseră deci hanului:

– Înălțate han, fie ca fiul tău să-ți urmeze la tron, dar mai întâi însoară-l. Alege-i însă o soție înțeleaptă, ca să poată descurca ea treburile împărăției. Pentru aceasta poruncește, mărite han, să se zugrăvească mai anapoda toate

vietățile lumii, toate semnele alfabetului, toate ierburile și toți copacii, apoi soarele cu luna și stelele cerului. Iar înfățișările astfel desenate să fie puse la răscrucea mare de drumuri, în calea călătorilor, iar toți supușii tăi, care trec prin fața lor, să li se închine. Un om cu adevărat înțelept va vedea îndată greșelile zugrăvelilor acestora și nu se va închina în fața lor.

Hanul încuviință hotărârea sfetnicilor, îi adună pe cei mai buni pictori, zugravi și gravori ai săi, le porunci să meșterească o zugrăveală minunată pe care să fie scrisă o bineștiută cugetare budistă, apoi o puse la răscrucea de drumuri. Alături, hanul porunci să fie ridicat un suburgan¹, iar înăuntrul lui ascunse doi grămățici cu merinde pentru trei zile, care trebuiau să scrie fiecă vorbă rostită de cei ce veneau să se închine în fața zugrăvelii aceleia.

În toată împărăția se dădu citire următoarei porunci a hanului:

„Pentru toți dreptcredincioșii, la răscrucea mare a fost pusă o rugăciune. Poruncesc ca toți,

¹ Suburgan – piramidă funerară, mormânt în formă de piramidă.

fără osebire, timp de trei zile, să se înfățișeze la locul cu pricina, ca să se închine. Cel care nu se va supune poruncii noastre va fi aspru pedepsit“.

Toți supușii hanului se perindară, ca să se roage, timp de trei zile. Și n-a fost om care să rostească o vorbă măcar peste cele cinci cuvinte obișnuite ale rugăciunii.

Dar iată că tocmai când grămaticii se pregăteau să dea în scris socoteală hanului de treaba care le fusese încredințată, pe drumul dinspre miazănoapte mai apăru un om. Ei mai adăstară cu scrisul și hotărâră să aștepte să treacă și acesta. Omul era un bătrân de vreo optzeci de ani, care trăgea de funie un bou fără coarne. Boul căra în spate o iurtă veche și hărtănită, iar în urma lui pășea o fată de șaptesprezece ani.

Văzând în calea sa tabla cu rugăciunea, bătrânul îi spuse fetei:

– Hai să deshămăm boul și să ne închinăm.

Fata, după ce citi rugăciunea, grăi:

– Nu, tată, n-are nici un rost să ne rugăm, să trecem mai departe.

Bătrânul se supără:

– Eu nu mai am mult de trăit și vreau să mă curăț de păcate înainte de moarte...

Fata însă îi răspunse:

*– Nu face să ne certăm din lucruri proaste
Și să ne rugăm zugrăvelilor aste.*

Frumoase-s toate, dară neiscusit pictate!

Luna e lunguiață, nu rotundă,

Făcută e de-o mână cam bolândă.

Și, tată, mintea pictorilor fu neroadă

Că zugrăviră porcii fără coadă.

Și l-au uitat pe iepure dintre jivine,

Iar semnul „huvn“, din rugăciune, nu e.

Bătrânul se învoi că în fața unei asemenea zugrăveli nu se cade să se roage și o porniră mai departe. Grămăticii scriseră tot ce-a spus fata și-i arătară hanului. El rămase foarte tulburat de răspunsul fetei și întrebă unde se află ea acum.

– Tatăl ei și-a așezat iurta pe malul râului de la miazăzi.

Hanul dori să o vadă și porunci să-i fie adus calul. Slugile îi spuseră că fata e plecată pe câmp să strângă argal. Hanul se duse atunci la bătrân.

După ce se dădu cu el în vorbă de una, de alta, la plecare îi spuse:

– Ei, moșule, mâine dimineață, când o să vin iară, să faci bine să mulgi boul și din laptele lui să-mi pregătești niște tarac¹. Dacă n-ai să faci cele ce ți-am spus, te ucid!

Moșul se sperie de o astfel de vorbă și începu să se tânguiască. Veni fata și-l întrebă de ce se tânguieste, iar după ce tatăl ei îi istorisi toate câte se întâmplaseră, ea îi grăi:

– Nu te speria din atâta lucru, tată. Un om nu poate fi ucis cu una, cu două. N-o să te omoare el pentru un lucru de nimic ca ăsta.

Dis-de-dimineață, fata îi pregăti tatălui ei ceaiul, curăță gunoiul din partea de miazănoapte a iurtei, primeni așternutul, îl așeză pe taică-său pe saltea, iar la intrarea în iurtă bătu doi pari între care întinse o sfoară.

Când veni hanul după tarac, fata îi ieși în întâmpinare și-i spuse că nu-l poate pofti în iurtă fiindcă tatăl ei e tocmai pe cale să nască.

– Unde s-a mai pomenit, oare, ca un bărbat să nască? întrebă hanul.

¹ Tarac – un fel de iaurt.

Dar fata îi răspunde:

*– Păi, nu voi, înălțimea voastră,
Gândit-ați, spre mirarea noastră,
C-aș fi în stare eu să fac,
Din laptele de bou, tarac?
Dacă ăsta-i lucru adevărat
De ce n-ar naște și-un bărbat?*

Hanul n-a mai avut ce-i răspunde și, înghițindu-și vorba, se întoarce acasă.

Când fata plecă iară după argal, hanul veni din nou pe capul moșului și-i grăi astfel:

– Acum, moșule, să-mi împletești din cenușă o piedică pentru cal. Măine dimineață, când oi veni, vreau să-mi împiedic calul cu ea. Dacă nu faci ce-ți spun, o să-ți tai capul!

Bătrânul începu din nou să se văicărească. Fata aduse argalul, îl întrebă de ce se jeluiește și, aflând care-i necazul, îi spuse:

– Nu te mai necăji, tată, din toate nimicurile.

Se sculă de dimineață, îi pregăti ceaiul, apoi împleti dintr-o mână de fân o piedică de cal. Îndată ce hanul ieși din casă, fata dădu foc fânului pe

care-l împletise și căpătă în felul ăsta o piedică de cenușă. Când i-o arătă hanului, acesta se întoarse acasă, tăcând mîlc, iar fata plecă din nou în treaba ei, după argal.

Și iată că hanul veni iară la bătrîn:

– Moșule, când oi veni mâine la tine, fiica ta să nu se afle nici pe uliță, nici în iurtă, că, dacă dau de ea pe uliță sau în iurtă, te ucid!

Bătrînul iarăși se sperie. Sosi fata, află ce-a mai zis hanul și-i spuse moșului:

– Nu-i nimica, lasă-l să vină.

Se sculă dis-de-diminează, se uită în susul uliței și iată că hanul se și îndrepta spre ei, cu toți sfetnicii după el. Văzându-i, moșul se înspăimîntă de-a binelea...

– Fata mea, acu' ce ne facem?

Și ieși în întâmpinarea hanului. Când colo, fata dispăruse. O căută bătrînul, o căută, dar nu dădu de ea nicăieri. O căută hanul împreună cu sfetnicii, o căută, dar n-o găsi. În cele din urmă, plictisindu-se de atîta căutat, hanul spuse:

– Îi iurtă nu e, pe uliță nu e, urme pe pămînt nu-s, în văzduh, așijderea, nu e. Bine, fato, ieși de unde te-ai ascuns!

Iar fata șezuse în ăst timp între perete și învelitoarea de pâslă a iurtei. Când ieși din ascunzătoare, hanul o lăudă pentru istețimea ei și se întoarce în palatele sale.

Fata plecă apoi din nou după argal, și hanul veni iarăși pe capul bătrânului.

– Să pui șaua pe cal și să vii la mine când s-o îngâna ziua cu noaptea, între ziua de azi și ziua cea de mâine. Numai să nu-mi vii pe drum. Dacă faci în alt fel, fii sigur că o să-ți zboare capul de pe umeri.

– Acum chiar că nu mai am nici o scăpare. O să mă ajute oare, și de astă dată, fata mea? se necăji moșul.

Când se întoarce fata cu argalul, îl întrebă ce-a mai pățit. Moșul îi povesti totul.

– Dumneata, tată, du-te și prinde, din oricare herghelie pe care o întâlnești în drum, o iapă.

Bătrânul îi ascultă sfatul și aduse din herghelia hanului o iapă albă. Cum se lăsă seara, fata puse șaua pe ea.

– Acu' pornește spre palatul hanului. Când oi ajunge la el, spune-i așa: „La noi soarele apune, la luminăția-voastră e deja noapte, iar la răsărit

mijește lumina“. Când te-o întreba pe ce drum ai venit, spune-i că pe iarba dintre două drumuri.

Moșul o porni către palatul hanului. Când ajunsese, acesta îl întrebă, iar el îi răspunse în totul așa cum îl învățase fiică-sa. Hanul porunci sfetnicilor să-l înhațe pe bătrân.

– la zi, moșule, singur ai născocit toate astea, ori te-a învățat cineva?

– Nu eu le-am născocit, înălțate han, ci fata mea, răspunse bătrânul.

– Trebuie atunci ca fata ta să se mărite cu fiul meu. Du-te acasă și ad-o încoace.

Se bucură bătrânul – mare noroc căzuse pe capul fiică-si! – și se grăbi cât putu spre iurta lui cea veche și ponosită.

Dar fata nu vru să meargă la curtea hanului, nici în ruptul capului.

– Tată, du-te înapoi la han și spune-i că nimeni pe lumea asta n-are dreptul să ne-socotească legea și obiceiurile noastre, grăi ea plină de supărare.

Bătrânul se întoarse la han și-i spuse tot ce-i zisese fata.

– Fiica ta are dreptate, moșule. Mirele e acela care trebuie să meargă după mireasă, și nu mireasa după mire. Eu sunt de vină.

Și fiul hanului, împreună cu tot alaiul, o porni către fată, s-o aducă la palat.

În felul ăsta, bătrânul își dădu fata hanului, iar el rămase să-și ducă traiul mai departe, de unul singur.

Fiul cel prost al hanului dobândi o nevastă înțeleaptă, iar hanul și hanița, o noră care îi trezea dimineața, îi ospăta cu mâncăruri gustoase, iar seara le așternea să se culce.

„Trăind cu o femeie atât de ageră, poate că s-o mai dezgheța și el la minte“, gândea hanul. Și, ca să vadă dacă într-adevăr așa merg lucrurile, după ce mai trecu o vreme, plecă împreună cu fiul său la vânătoare.

– la-o, fiule, înaintea mea, dar în așa chip ca să salte coada Țalului.

Acesta sări din șa și începu a-i rășuci Țalului coada. Tatăl său îl ocări, îl băt看 și plecară mai departe. Apoi hanul ucise o fiară, tăie din ea câteva bucăți de carne și-i porunci fiului său să aprindă focul, să pregătească un vas de lemn și să frigă carnea. Băiatul făcu focul, doborî un copac mare, tăie o bucată din trunchi și începu s-o cioplească.

– Ce faci acolo? întrebă taică-său.

– Un vas de lemn, răspunse fiul.

Hanul se supără și-l bătu iar pe prostănac.

Plecară apoi mai departe și din nou uciseră o fiară. Hanul tăie o bucată de carne și-l rugă pe fiul său să facă focul, să frigă carnea și să-i pregătească un așternut negru. Băiatul aprinse focul, fripse carnea pe o frigare de fier și, negăsind altceva negru de așternut, smulse pâsla de pe șă și o întinse pe jos. Taică-său îl bătu din nou, când văzu una ca asta.

Întorcându-se acasă, tânărul se plânse nevestei că l-a bătut taică-său.

– A avut dreptate, îi răspunse ea. Trebuie să cugetăm bine la ce ți-a zis.

Și după ce se gândi, îi spuse bărbatului ei ce greșeli făcuse.

Curând, hanul și fiul său o porniră din nou la vânătoare. Când ieșiră în câmp, tatăl îi spuse fiului:

– Ia-o înaintea mea, dar în așa chip ca să salte coada calului.

Băiatul își aduse aminte de ce-i spusese nevastă-sa și o porni înaintea tatălui său în trap mărunt. Când omorâra o fiară, hanul îi porunci

fiului său să aprindă focul și să pregătească un vas de lemn.

Băiatul făcu focul, ciopli o frigare de lemn și fripse carnea. Taică-său măncă, apoi o porni mai departe și mai ucise o fiară.

– Tu, fiule, aprinde focul, pune carnea în frigare, iar după ce s-a fript, pregătește-mi așternut negru.

Băiatul făcu focul, fripse carnea, iar când pământul se înnegri sub foc, dădu cenușa la o parte ca să se poată șede în locul acela.

Taică-său măncă, se așeză pe pământul cald și spuse:

– Mai înainte fiul meu nu știa lucrurile astea, dar acum le știe. Nevasta te-a învățat sau tu, cu mintea ta, le-ai judecat?

– Cu mintea mea am judecat, tată. Dacă am ajuns han, m-am mai deșteptat și eu.

Taică-său nu-l crezu și-i spuse:

– Bine, fiule, eu rămân să mai vânez câte ceva, iar tu întoarce-te acasă, dar ai grijă ca nu care cumva să te rătăcești în drum.

Hanul îl povățui încotro s-o ia, dar fiul său se abătu din drum, trecu de casă și se rătăci. Se sperie fiul hanului, când, deodată, văzu în fața lui

cal. Luându-se după el, ajunse la o herghelie
caie, înnoptă la herghelie, iar dimineața îi
prunci acestuia să-l călăuzească până la curte.
Văzându-l viu și nevătămat, nevastă-sa se
pocură:

– Ei, acum soțul meu se poate socoti han.

Hanul cel bătrân se rătăci și el în timpul
noptii, trecu hotarul unei împărății străine și fu luat
rob. Oricât a încercat el să se dezvinovățească,
nimeni nu l-a crezut că n-a venit cu gânduri rele.
Trei ani zăcu într-o iurtă murdară, mai mult mort
decât viu. Și iată că hanul acelei țări hotărî să-i ia
viața. Iar robul ceru îngăduința ca înainte de
moarte să trimită o scrisoare alor săi. Hanul se
învoi, dar îi puse următoarea condiție:

– De vei scrie de bine în scrisoare, o trimitem,
de nu – să n-aștepți nici o îndurare, te ucidem!

Și îi dădură robului o hârtie, iar acesta scrise:

*Eu tuturor cu plecăciune mă închin
Și vă vestesc că, pe meleag străin,
Bine trăiesc și toate-mi merg din plin.
Cândva, mă voi întoarce iar acasă?
Doar gându-acesta singur mă apasă!*

Să dormi sub baldachin albastru-i
minunat

Pe așternuturi de mătăsurii și smarald,
În perini roșii stau mereu, noapte și zi,
Laptele-l beau din cupe sinilii.

Și-ntr-un palat cu caturi opt, lucru
măreț,

Opt slugi mă țin mereu la mare preț.

Trăiesc aci nu ca un oaspete, ci ca
stăpân,

Și pân'la moarte aici voi să rămân.

De vreți norocul meu să-l împărțiți,

Să strângeți turmele și-ncoace să
veniți.

În față să mânați vite cornute

Și-n urmă să se-nșire necornute.

Luați cu voi comori – v-or prinde bine-n
cale –

Luați chiar tot... Să uit era, îmi pare:

Cu maica lui era-n palatul nost',

Un mânz bolnav și răpciugos.

Puteți acolo să-l lăsați, pe loc,

Căci cinste nu ne face-un cal olog.

Doi pomi de santal, mari, rotați,

*Scлипesc în soare auriți.
Unul pe locu-i să-l lăsați,
Cu celălalt aici veniți.
Apoi, în fundul marelui palat,
Sus, pe perete, în al meu iatac,
E-un foarfece-aurit ce prinde bine,
Fără de el, să nu veniți la mine.*

Prizonierul dădu scrisoarea aceasta cârmuitorului acelei țări. Citind-o, el spuse:

*– Hei, ca pe ochii din cap păziți-l pe
han!
Gonaci cu scrisoarea trimiteți la
dușman,
Hârtia asta, cu vorbele-i meșteșugite,
Aur ne-aduce, argint și mândre vite.
Noi caravanele întâi să le vedem,
Și-apoi pe hanul cel bătrân cu săbii îl
tăiem!*

Și trimise hanul cel hain doi gonaci să ducă scrisoarea, să aducă răspunsul și să ia cu ei toată averea și toate vitele acestui prins de seamă.

Gonacii dădură scrisoarea fiului cel tont al hanului, iar acesta se bucură grozav, arată scrisoarea mamei sale și dregătorilor și hotărî:

– Pregătiți-vă de drum lung... Despărțiți vitele cornute de cele necornute. Adunați toate hergheliile, numai iapa cea bălțată și mânzul ei cel răpănos să rămână pe loc. Luați cu voi unul din cei doi copaci de santal, iar pe celălalt lăsați-l. În noua împărăție vom trăi mult mai bine.

Slugile hanului începură să alerge zorite de colo-colo, iar tânăra soție, care nu citise scrisoarea socrului său, o întrebă pe soacră-sa:

– Unde se pregătesc să plece? Și de ce au împărțit turmele în două?

– Păi, am primit o scrisoare de la socru-tău. Tu n-ai citit-o? se miră soacra.

Au început ele să caute scrisoarea, dar ia-o de unde nu-i, parcă o înghițise pământul. În cele din urmă, copiii au dat de ea într-o grămadă de gunoi. Nora cea isteată citi scrisoarea și le răstălmăci tuturor înțelesul ei adevărat. Iată ce scria, de fapt, hanul:

*Cumplit necaz mă împresoară
Și-i rog pe-ai mei în ajutor să-mi sară.*

Aflați deci: rob căzut-am în străină țară,
Și mult mă tem, în orice ceas, că mă
omoară.

Iar soarta mea e tare nemiloasă,
M-oi mai întoarce, oare, viu acasă?
Mănânc și stau sub cer descoperit,
În țărână dorm, de moarte-s istovit.

Cu opt pereți e iurta, în care-s slugi
– opt toate –

Să ies, cu ei aice, în stepă nu se poate.
Departe nu e clipa când simt că m-oi
sfârși,

În pământ străin oasele-mi vor putrezi.
Dară de vreți să mă scăpați de moarte,
Atunci degrabă să veniți cu oaste:

Cei înarmați, în frunte; cei fără arme-n
spate!

Gonaciul ce scrisoarea v-o aduce
Să-l folosiți, la mine vă va duce.

Dar dacă-s doi, atunci, neapărat,
Pe unul să-l ucideți de îndat'.

Iar doamna mea și fiul – vă-ncurcă
amândoi!

De-aceea nu-i nevoie ca să-i luați cu
voi.

*Ca nora mea deșteaptă în țară altul
nu-i,
În toate cereți sfatu-i – eu doar atât vă
spui –
Și tâlcuri înțelepte la toate va găsi,
De-aceea, fără vorbă, conduși de ea
veți fi!*

Adună nora numaidecât oastea, pe cei înarmați îi rânduiește în față, iar celor fără de arme le poruncește să pășească în urmă. Pe unul din gonaci îl uciseră, iar pe celălalt îl păstrară ca să le-arate drumul spre hanul cel rău.

Pe la miez de noapte, năvăliră pe pământurile acestuia și, dimineața, la răsăritul soarelui, îl eliberară pe hanu-socru. Iară pe hanul vecin, cel crud și hain, îl luară în robie.

*Iată cum fata unui om sărman
A-nvins oștirea unui han dușman.
Țara și-a dus-o spre izbândă,
Socrul scăpat-a astfel de osândă
Și-ncrederea în inimi, s-a înstăpânit,
Că-nțelepciunea e un dar neprețuit.*

Povestea lui Banga

ÎN VREMURILE DE DEMULT, trăia împreună cu mama lui un flăcău sărac, pe nume Banga. Și flăcăul ăsta nu avea nimic în afară de un topor. Cu el tăia lemne și le vindea prin sate.

Odată, Banga își luă toporul, intră în pădure și lovi un copac. Deodată, de undeva, se auzi clinchetul unui clopoțel. Banga se luă după el și iată că văzu înaintea sa un lama, un înțelept sihastru, care stătea pe o stâncă.

— În sfârșit, ai sosit, fiule, spuse lama. Peste câteva zile o să vină mare viitură. Tu fă-ți o plută, așaz-o pe maică-ta pe ea și plutește așa până o să întâlnești o bătrână, un șarpe și niște șoareci. Șarpele și șoarecii ia-i cu tine, dar pe bătrână, nici în ruptul capului.

După trei zile și trei nopți, într-adevăr se porni o mare viitură. Banga ascultă de sfatul înțeleptului, își întocmi o plută și se așeză pe ea împreună cu maică-sa. La un moment dat, de plută se apropie un șarpe și îl rugă să-l scape. Flăcăul îl ajută să se cațăre pe plută. După aceea

se apropiară înot și șoarecii. Băiatul îi scăpă din necaz și pe ei. Apoi auzi cum îl cheamă în ajutor femeia. Și i se făcu milă de ea – era doar la fel de bătrână ca și propria-i mamă! – așa că o luă cu sine pe plută. Curând apa se retrase și toți cei pe care flăcăul îi scăpase de la pieire se împrăștiară care încotro.

Într-un timp, flăcăul mergea prin pădure cu o povară grea pe umeri. Dintr-o dată, dinspre miazănoapte, se stârni un vânt puternic și, ca și cum ar fi fost o ființă vie, îi smulse povara din mâini, iar mai apoi și toporul. Când se potoli vântul, flăcăul își văzu toporul aruncat pe jos, plin de sânge, iar în jurul lui numai urme însângerate. Culese toporul de pe jos, se luă după urme și ajunse la o peșteră. Intră el în peșteră și văzu că aceasta mai are o ieșire. Trecu de partea cealaltă a stâncii și, deodată, în fața ochilor lui se deschise o vale largă, iar în depărtare zări multe, ne-numărate iurte. Intră într-una din ele și văzu înăuntru doi oameni cu capete de aramă și picioare de antilopă. Amândoi se holbară așa de urât la Banga, că aceștia îi pieri graiul de frică și, plin de spaimă, se repezi afară, în uliță. Acolo

dădu cu ochii de două case mari de piatră, cu lacăte uriașe de fier la uși. Dintr-una din ele se auzea plânsul cuiva. Flăcăul sfărâamnă lacătul cu toporul, intră în casă și văzu o mare mulțime de oameni înghesuiți acolo.

– Unde am nimerit, oare? întrebă el.

– În țara mangașilor, îi răspunseră oamenii. Ne-au adus aici ca să ne sugă sângele.

– Și unde sunt acum mangașii?

– De obicei umblă prin iurte, după pradă. Astăzi însă căpetenia lor și-a rupt un picior și a rămas în casă, să se vindece. Mangașii se strâng îndeobște la un semnal – când se bate în talgerele de bronz din casa de colo.

Banga ieși în uliță. Talgerele de bronz tocmai începeau să dăngăne. Tot felul de dihănii fioroase, la fel cu acelea pe care le văzuse mai înainte, se îndreptau către casa vecină.

– V-ați strâns cu toții? întrebă flăcăul, după ce toate dihăniile intrară înăuntru.

– Toți, în afară de căpetenie.

– De ce?

– Fiindcă este bolnav.

Băiatul alergă repede în uliță, propti bine ușa pe dinafară, înconjură casa din toate părțile cu

lemne și-i dădu foc. Apoi îi eliberă pe toți oamenii închiși în cealaltă casă și, împreună cu ei, se îndreptă spre căpetenia mangașilor. Acesta, vrând să fugă, încercă să se scoale din pat, dar căzu neputincios la loc. Flăcăul îl ucise cu toporul, luă cu sine multe pietre scumpe și podoabe și se întoarse acasă.

Iată însă că de unde, de neunde apăru baba pe care o scăpase el de la înec; pasămite asta era chiar mama mangașilor pe care-i omorâse Banga. Ea se duse la han și-l pârî pe Banga, spunând că a furat pietre prețioase din vistierie. Hanul porunci ca flăcăul să fie aruncat în temniță. Și Banga ar fi murit acolo de foame, dacă nu i-ar fi sărit în ajutor șoarecii pe care-i scăpase de la înec. Aceștia îi aduseră tot timpul de mâncare. Iar șarpele se furișă în încăperile hanului și-l strânse, și-l strânse, aproape să-l sugrume. Dimineața, hanul îl chemă la el pe lama și-l rugă să-l lămurească de ce-a încercat șarpele să-l sugrume.

– Pentru că ai aruncat în temniță un om nevinovat, îi răspunse lama. Dă-i drumul băiatului și șarpele o să te lase în pace.

„Cu siguranță că flăcăul și-a dat de mult sufletul“, gândi hanul și o luă la fugă spre temniță.

Când, ce să vezi? Banga era viu și sănătos, ba se și îngrășase puțin. Hanul se bucură, îl eliberă pe flăcău, îi dădu înapoi pietrele prețioase pe care i le luase, ba îi mai dăruî și altele pe deasupra.

Șarpele îl lăsă pe han în pace, iar Banga se întoarse acasă și trăi mai departe cu maică-sa, în fericire și îmbelșugare.

Crocodilul alb

A FOST ODATA în insula Java un rege vestit; el se numea Devata Ciăncar, adică Zeul pe Pământ. Regele acesta n-avea altă plăcere decât să mănânce. Nu-i plăcea nici vânătoarea, nici luptele de cocoși, nici cele între taur și tigr, nici întrecerea călăreților. În schimb, avea sute de bucătari. Un bucătar-șef avea sub comanda lui câțiva ajutori de bucătar-șef, iar fiecare ajutor de bucătar-șef avea sub comanda lui câțiva bucătari. Dar și acești bucătari simpli, la rândul lor, aveau câțiva ajutori de bucătar, și așa mai departe. Fiecare bucătar-șef răspundea doar pentru un singur fel de mâncare, niciodată mai mult. Unul era meșter la supa de pasăre, altul era meșter la ciorba de burtă și așa mai departe, de la mâncărurile obișnuite până la mâncărurile

neobișnuite, ca limbi de papagal, creier de maimuță, labă de tigru și altele. Pe urmă, regelui nu-i plăcea să mănânce singur, căci singur își pierdea pofta de mâncare. În fiecare zi stăteau la masa lui toți prinții și boierii ca la o sărbătoare, iar de treburile țării nimeni nu se ocupa. Bineînțeles, poporul trebuia să aducă cele de trebuință gătitului: zeci de păsări, zeci de animale rare și sălbatice, mirodenii și rădăcini care nu se găseau decât în junglă. Trăia poporul cum trăia, dar de asemenea trai mai bine lipsă.

Într-o zi, pe când regele mânca o ciorbă de fazan, se întâmplă să găsească o bucățică de carne cu un gust deosebit de bun. N-avea gustul cărnii de fazan, dar nici alt gust de carne de care mâncase până atunci. Ce fel de carne era oare? se mira regele. Doar mâncase atâtea feluri de carne și știa gustul fiecăreia. Îi întrebă pe ceilalți meseni dacă nimerise vreunul vreo bucată de carne cu un gust deosebit în ciorba de fazan, însă toți îi răspunseră că nu. Ciorba de fazan avea carne de fazan, ziceau ei. Dar regele era sigur că în ciorba de fazan mai era și alt fel de carne și se hotărî să afle imediat ce carne era, ca să mai

mănânce din această bunătate deosebită. Chemă pe șeful bucătar care făcuse ciorba de fazan și-i povesti cele întâmplate. Dar și șeful bucătar o ținea una și bună, că ciorba de fazan era gătită în fața ochilor lui și avea numai și numai carne de fazan și nimic altceva.

– Dacă nu-mi afli ce carne era, zise regele amenințător, voi porunci să vă scurteze de cap și pe tine și pe toți ajutorii tăi!

Ce putea să facă șeful bucătar? Chemă și el pe toți ajutorii lui și îi înfățișă regelui. La rândul lor, aceștia din urmă îi chemară pe ucenici. Unul dintre ucenici, tremurând de frică, zise:

– Vai, stăpâne, mă rog de iertare! Toată această întâmplare s-a datorat numai și numai din vina mea. Când am tăiat carnea de fazan, mi-am tăiat și vârful degetului mic. Poate bucățica degetului meu mic era aceea cu un gust deosebit.

Regele rămase nedumerit, dar în același timp era și fericit de această întâmplare. Cum de nu i-a trecut prin minte până atunci să guste carne de om? De n-ar fi fost această întâmplare, poate până la moarte n-ar fi gustat niciodată o asemenea bunătate.

Începând din ziua aceea, carnea de om deveni mâncarea lui preferată. Carnea de om era întotdeauna prezentă la masa lui, gătită în diferite feluri. Îi plăcea mai ales carnea de copii, fiind mai fragedă. Toată lumea își ascundea copiii, căci peste tot oamenii regelui îi căutau. După câțiva ani, nici un copil nu se mai găsi pe insulă, cu toții fuseseră mâncați de regele Devata Ciăncar. Dacă nu se mai puteau găsi copii, atunci începură să fie vânați și tinerii. Fugeau tinerii, unii în munți, alții în junglă, de au rămas satele numai cu bătrânii gârboviți de ani, care nu mai erau buni pentru nici un fel de muncă. Java cea bogată deveni o țară pustie. Nici orezăriile nu se mai lucrau.

În timpul acela veni în insula Java un tânăr voinic, pe nume Agisaka. Trecu Agisaka prin mai multe sate și nicăieri nu văzu țiipenie de om. În sfârșit, când trecea prin satul Dadapan văzu o femeie bătrână. O întreabă ce se întâmplă cu această țară de nu se mai vede viață nicăieri. Bătrâna din Dadapan îi povestește despre regele Devata Ciăncar și de obiceiul său de a mânca în ultimul timp numai carne de om și de aceea tinerii fugiseră în munți și în junglă.

Selov – Mai bine pregătește-te să te întorci de unde ai venit sau du-te de te ascunde, până nu vin oamenii regelui în căutarea tinerilor răătăciți.

Dar Agisaka, în loc să asculte povața bătrânei, zise că lui nu îi este frică, ba ar vrea chiar să se ducă să-l întâlnească pe acest rege mâncător de oameni.

Într-adevăr, puțin timp după aceea veniră oamenii regelui. Când îl văzură pe Agisaka, vrură să-l lege ca pe un vânat. Dar Agisaka era un năzdrăvan. În loc să-l lege pe el, ei se legau și se luptau între ei, se băteau și se omorau; Agisaka stătea cu brațele încrucișate, fără să-și miște nici un singur deget. După ce văzu că oamenii regelui se bătură îndeajuns, Agisaka făcu ce făcu, încât ei se opriră din bătaie. Le spuse că acceptă să-l ducă în fața regelui.

Nu mică fu bucuria regelui văzând că slujbașii lui se întorseseră cu un tânăr. De mai multe luni nu mai gustase carne de om. Însă Agisaka îi zise:

– Eu am venit de bună voie la tine, căci de vrei să mă omori n-ai să izbutești niciodată. Am auzit că ai obiceiul să mănânci carne de om și eu am venit ca să mă mănânci.

– Cum, vrei să te mănânc de bună voie? întrebă regele, mirat.

– Da, însă numai de vei izbuti să umpli șapca mea cu pământ. Iar de nu, te voi omorî.

– Numai atâta? răsé regele în hohote. Îți voi umple nu o șapcă, ci o mie de șepci dacă dorești.

Regele coborî de pe tron și se duse afară să umple cu pământ șapca lui Agisaka. Dar când o trase, șapca se lărgi. Cu cât trăgea mai mult, cu atât se lărgea mai tare. Regele trăgea întruna de șapcă, urmărit de Agisaka, până îl cuprinse frica și începu să fugă. Dar fugind, tot trăgea de șapcă și aceasta se lărgea mereu. Fugea, fugea regele trăgând șapca după el, până ce ajunse la țărmul Mării de Sud. Acolo nu mai avea unde să fugă, iar Agisaka îl și ajunse din urmă.

– Ajutor! țipă regele.

Dar nimeni nu veni să-l ajute. Regele căzu cu capul la pământ și gemu:

– Iertare, iertare!

– Eu te iert, spuse Agisaka, căci mie nu mi-ai făcut nimic. Dar oamenii și copiii pe care i-ai mâncat, cum te vor ierta?

– Nu mă omorî, fă orice cu mine, dar nu mă omorî! Îndurare! gemu regele.

– Bine, nu te voi omorî, spuse Agisaka. Deoarece ție îți place să mănânci carne de om, mâncător de oameni să rămâi. De moarte ți-e frică, de aceea nu vei muri niciodată.

Și cu aceste cuvinte îl îmbrânci pe rege în mare. Când căzu în apă, regele se făcu nevăzut, iar în locul lui apăru un crocodil alb, căci într-adevăr regele Devata Ciăncar se preschimbă în crocodil alb. Și acest crocodil nu trăiește în fluvii, ci numai în Marea de Sud. De aceea localnicii nu se încumetă să facă baie în Marea de Sud, căci crocodilul alb seamănă la culoare cu spuma mării și te poate înhăța pe neașteptate.

Țeambo și Guba

TRĂIAU ODATA într-un sat tibetan doi oameni: Țeambo și Guba. Țeambo era tare șiret și lacom. Guba, dimpotrivă, era un om simplu, bun și cinstit.

S-a întâmplat ca, într-o zi, Țeambo și Guba să plece în orașul cel mai apropiat după cum-părături. Mergând ei pe drum, deodată văzură în fața lor un vas de aur. Ridică ră vasul și începură să se întrebe care dintre ei va fi fericitul proprietar. Până seara târziu, Țeambo și Guba se tot certară. În cele din urmă, căzură de acord să vândă vasul, iar banii să-i împartă pe din două, în părți egale. Dar cine se va ocupa cu vânzarea vasului noaptea?

– Hai să-l ascundem în scorbura copacului de colo, spuse șiretul Țeambo, iar noi să ne

întoarcem acasă. Nu se va întâmpla nimic cu el până mâine-dimineață.

Zis și făcut.

Guba veni acasă, dădu vitelor de mâncare, unse cizmele cu untură și se culcă. Iar șiretul Țeambo așteptă până ce lumina din geamul lui Guba se stinse, apoi se întoarse la locul unde era copacul, se cățăără pân' la scorbură, scoase vasul și-l aduse acasă.

Dimineața, după cum s-au înțeles, Țeambo bătu la ușa lui Guba.

– Să mergem, vecine, la vas. Soarele de mult a ieșit după crestele munților. O să întârziem și la târg!

În scurt timp, Țeambo și Guba se apropiară de copac și se urcară până la scorbură. Deodată amândoi strigară:

– L-au furat!

Țeambo se prefăcu de supărare că e cât pe-acum să cadă din copac. Apoi spuse:

– Numai noi amândoi știam de vas. Eu nu l-am luat. Înseamnă că tu, Guba, l-ai furat!

– E adevărat ce spui, Țeambo, răspunse Guba, numai noi amândoi știam de el. Dar eu nu l-am luat, înseamnă că tu l-ai furat, Țeambo!

Mult timp se certară Țeambo și Guba. Apoi hotărârea să meargă la un bătrân înțelept. Bătrânul îi ascultă, apoi răspunse:

– Afară de voi doi, a mai fost acolo încă un martor, care știe totul și o să ne spuie tot adevărul.

– Cine-i acela? Cine? strigară într-un glas Țeambo și Guba.

– Copacul, răspunse liniștit înțeleptul. Măine dimineață o să mergem la copac și o să aflăm de la el cine dintre voi a furat vasul.

Guba se plecă adânc în fața bătrânului și se întoarse acasă. Iar șiretul Țeambo se gândi repede ce trebuia să facă. Valvârtej alergă la tatăl său și-i spuse gâfâind:

– Tată, tată, scapă-mă de nevoie! O să ne îmbogățim amândoi. Numai fă-mi un bine. La doi kilometri de satul nostru se află un copac. Aleargă până la el, ascunde-te în scorbura lui și stai liniștit acolo până mâine dimineață. În zori o să venim cu bătrânul înțelept la copac. Și când înțeleptul va întreba: „Cine a furat vasul de aur?“, dumneata să-i răspunzi: „Guba a furat“! Asta-i tot.

Tatăl fu de acord. Își îmbracă halatul și, uitându-se în toate părțile, ca nu cumva să-l vadă

cinema, se îndreaptă către marginea satului. Merse doi kilometri, găsi copacul cu pricina și se băgă în scorbura lui.

Dimineața, veni la copac fiul său, vecinul Guba și bătrânul înțelept. Apropiindu-se de copac, înțeleptul puse mâna pe el și-l întrebă:

– Copacule, răspunde-ne cine a furat vasul de aur din scorbura ta?

Deodată, spre mirarea celor de față, copacul răspunse cu glas omenesc:

– Guba a furat vasul de aur!

– Ai auzit, Guba? zise înțeleptul. Va trebui să dovedești că nu tu ai furat vasul.

Atunci Guba scoase repede scăpărătoarea, cremenea și iasca, din buzunar, scăpără scânteii și aprinse copacul.

– Ce faci, Guba? strigă Țeambo. Cum îndrăznești să dai foc copacului sfânt?! O să te pedepsească Buddha...

Dar vântul a fost mai tare decât cuvintele lui Țeambo. Suflă, și primele scânteii aprinseră coaja copacului, iar focul se urcă până la scorbura. Tatăl lui Țeambo, neputând să îndure căldura și fumul, strigă cât îl ținu gura:

– Vai, vai, scăpați-mă, oameni buni! Pe-depsiți-l pe fiul meu! El a furat, el a furat vasul de aur și m-a împins și pe mine la păcat! Să-l pedepsească însuși Buddha!

Tatăl lui Țeambo se smuci, ieși din scorbură, se aruncă asupra fiului său și începu să-i care la pumni. Iar bunul Guba, stând de o parte, îi privi și exclamă, adresându-se bătrânului înțelept:

– Nici că merita altceva!

Iată cum omul cel lacom și-a primit pe-deapsa cuvenită. De atunci, în acel sat, oamenii îl ocoleau pe Țeambo, iar pe Guba îl stimau pentru cinstea sa.

Maimuța și broasca țestoasă

PE O INSULĂ îndepărtată trăia o maimuță singuratică. Culcușul și-l făcuse într-o dumbravă de smochini pe malul mării; se hrănea cu fructe și era mulțumită. Ar fi vrut totuși să aibă un prieten. Într-o zi văzu pe malul mării o broască țestoasă, care venise aici de pe insula vecină. Maimuța căută smochine coapte și aruncă una broaștei țestoase, care-i plăcu foarte mult. Întoarse capul și-i mulțumi maimuței.

– N-ai pentru ce, spuse maimuța. Dacă vrei, pot să-ți dau mai multe.

De atunci, maimuța îi dădea broaștei țestoase în fiecare zi smochine coapte și astfel se împrieteniră. Maimuța era mulțumită că are cu cine vorbi, iar broasca țestoasă era și ea fericită că-și găsisse o prietenă bună.

Între timp, însă, se îmbolnăvi leul, regele animalelor. Putea să se vindece numai cu o inimă de maimuță, care lecuiește orice boală. Leul dădu de veste că pe acela care-i va aduce o inimă de maimuță îl va răsplăti din belșug și-l va numi urmașul său. Când a auzit de asta, broasca țestoasă și-a adus aminte de prietena ei. Veni la dumbrava de smochini, se lăsă tratată cu fructe, apoi spuse:

– Dragă prietenă, aș fi foarte bucuroasă să vii la mine la masă. N-ai vrea să vii acum?

– Cu multă bucurie, răspunse maimuța. Dar cum să trec eu marea?

– Foarte simplu, spuse broasca țestoasă. Urcă-te pe spinarea mea și te voi duce eu.

Maimuța nu bănuî nimic și se învoi. Se urcă pe spinarea broaștei țestoase. Când ajunsese în mijlocul mării, deodată broasca țestoasă se opri și întrebă:

– Ascultă, maimuță, este adevărat că inima ta poate să vindece orice boală?

Maimuța se sperie. Îndată își dădu seama la ce se gândește broasca țestoasă. Se opri o clipă, apoi spuse:

– Da, broască, este adevărat. Ai pe cineva bolnav?

– Da, răspunse broasca. Regele nostru, leul.

– De ce nu mi-ai spus așa de la început? o întrebă atunci maimuța. Aș fi luat-o cu mine și ți-aș fi dat-o.

– Cum adică? se miră broasca țestoasă. Tu nu-ți porți inima cu tine?

– Nu, nu o port cu mine, răspunse maimuța. Noi, maimuțele, lăsăm inimile acasă, când plecăm undeva! Dar, dacă vrei, du-mă înapoi și ți-o dau.

Broasca țestoasă ascultă, se întoarce și se opri o clipă pe malul mării, lângă dumbrava de smochini. Maimuța se cățăără în primul copac și veselă începu să mănânce smochine.

– Du-te mai repede după inimă! o grăbi broasca țestoasă. Nu am timp de pierdut.

– Unde vrei să mă duc după ea?! întrebă maimuța. O port doar cu mine, ca și celelalte animale. Dar unui prieten, așa cum ești tu, n-am s-o dau.

Broasca țestoasă se rușină, iar maimuța nu mai uită niciodată de atunci că prietenia nu se încredințează primului venit.

CÂNDVA, o maimuță se privea într-o oglindă. Văzându-și doar mâinile și picioarele, și gândindu-se la puterea ei, cât și la atâtea viclenii de care era în stare, ea crezu că e la fel ca omul, sau poate și ceva mai mult decât el. Dar, cum nu era lipsită de gust, când își zări și chipul în oglindă, se văzu nevoită să-și recunoască urâtenia. Se gândi ea ce se gândi și deodată îi veni în minte că vina era a oglinzii și nu a chipului ei, care era, pesemne, cu totul altfel, adică mult mai atrăgător decât pocitania pe care o vedea ea în oglindă.

– Fii blestemată, oglindă nerușinată! Țipă maimuța. Sunt sigură că numai tu ești de vină! Eu sunt o frumusețe, ba chiar mai frumoasă decât frumusețea însăși! De ce îmi arăți chipul ăsta pocit, care nu-i al meu?!

Și, luând un băț pe care-l avea la îndemână, se apucă să izbească în oglinda cea mare, făcând-o în sute de bucățele. Râsul răutăcios de pe figura maimuței se prefăcu iute într-un rânjet de mare amărăciune. De unde-i apăruse un singur

chip pocit în oglindă, acum, pe unde se învârtea, nu dădea decât de același chip, dar în sute și sute de cioburi. Răzbunarea ei nedreaptă se întorsese împotriva-i. Și adevărul, oricât de dureros a fost el, a potolit îngâmfarea fără noimă a maimuței.

Broasca țestoasă și rațele sălbatice

A FOST ODATĂ un lac și, într-o vară secetoasă, lacul acesta a secat. Mai toate viețuitoarele de acolo îl părăsiseră, de cum și-au dat seama că va seca, afară doar de două rațe sălbatice și o broască țestoasă care rămăsese abătută pe malul lacului.

– Dacă și voi zburați, rățuște prietene, atunci eu o să mor de sete, dar și de urât... Luați-mă și pe mine. Eu merg încet și cine știe dacă voi ajunge teafără lângă o altă apă, le rugă fierbinte broasca țestoasă pe rațele sălbatice.

– Te luăm cu noi, cu plăcere. Ne-am și gândit cum o să facem mâine dimineață, când vom porni în zbor, spuse una dintre cele două rațe. Du-te chiar acum de caută o ramură mai groasă de copac. Tu vei apuca cu gura, bine-bine, de ea, iar eu de la un capăt și prietena mea de la celălalt capăt, vom ține cu ciocurile noastre de ram, încât tu vei zbura alături de noi.

– Toată grija ta, continuă a doua rață sălbatică, *va fi să nu scoți nici o vorbă, orice s-ar întâmpla să vezi sau să auzi în văzduh sau pe pământ, în timpul zborului. Fii cu băgare de seamă, că... dacă deschizi gura să vorbești, ai să cazi de pe ram și mori! Noi te vom purta în zbor cu toată grija, de noi să nu ai teamă, fii doar atentă la ce ți-am spus!*

A doua zi, în zori, broasca apucă deci cu putere ramura groasă, de o parte o rață și de cealaltă parte cealaltă rață, și iată broasca țestoasă zburând cum nu zburase nici o altă broască până atunci. Când străbătură văzduhul, celorlalte păsări întâlnite în zbor nu li se părură ceva extraordinar văzând cum zboară o broască țestoasă sau, chiar dacă erau uimite, nu aveau

timp să-și arate uimirea, căci zburau și ele, zburau și rațele.

Dar iată că, plutind deasupra unui sat, oamenii care au văzut pentru prima dată o broască țestoasă în zbor nu s-au dumirit cum și în ce fel zbura ea și atunci nu s-au abținut să nu exclame:

– Ia te uită ce minune!... Broască să zboare!... Dar unde-i sunt aripile?...

Și tot se minunau de zor, până când broasca, supărată, le strigă din înaltul cerului:

– Nu vedeți că nu eu zbor, ci rațele sălbatice?

Nu-și termină însă vorba, și pică mai rău decât un bolovan de pe vârful unei stânci. Uitase de povețele rațelor sălbatice, și clipa aceea a costat-o viața.

CUPRINS

Povești chineze

Traista cu minuni / 5

Nandi / 19

Ghitara / 27

Două răspunsuri la o întrebare / 32

Tânărul împărat și fata înțeleaptă / 35

Domnul Dung-co și lupul / 43

Fricosul / 46

Trei-Tăișuri / 49

Banditul și Cotonogeală / 53

Poveste fără sfârșit / 55

Comoara / 58

Păsările nevăzute / 60

Piatra lui Hai Li-pu / 69

Povești mongole

Hanul Solombo / 76

Cei doi badarcini / 86

Slujbașii nătăfleți ai hanului cel înfumurat / 92

Bandi vânătorul / 95
Nora cea isteată / 100
Povestea lui Banga / 118

Poveste javaneză

Crocodilul alb / 123

Poveste tibetană

Teambo și Guba / 130

Povești indiene

Maimuța și broasca țestoasă / 135

Supărarea maimuței / 138

Broasca țestoasă și rațele sălbatice / 139

PĂRINȚI ȘI BUNICI,

Pe lângă integrala basmelor lui Creangă, Andersen, Perrault, Grimm, Hauff etc., Studioul audio al Editurii Ion Creangă vă pune acum la dispoziție îndrăgita colecție ***Povești nemuritoare*** pe casete audio.

Pentru a nu pierde nici un număr, comandați direct de la editură cărțile și casetele audio cu ***Povești nemuritoare***.

Contravaloarea timbrului literar,
reprezentând 2% din prețul de vânzare cu amănuntul,
se va vira la Uniunea Scriitorilor din România,
cont virament nr. 45106262,
banca: B.C.R.-S.M.B.

Redactor: **Maria Morogan**
Tehnoredactor: **Aura Iordache**
Culegere și paginare computerizată:

Evelina Avramescu

Tipărit la Alutus S.A. M.-Ciuc
tel. 066-172407

Hubba Bubba

BALOANE
URIAȘE
NELIPICIOASE

ISBN 973-25-0599-0

